

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.
Kiadóhivatal:
Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)
Sürgőnycim: Közlöny, Arad.
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.
Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egyes évre 1090 Lej
Fél évre 540 Lej
Negyed évre 270 Lej
Havonta 90 Lej

Árjegyzék, díjazás szerinti

Egyes száma ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

A megnyugvás jegyében

Az Aradi Ipar- és Népbank involvenciája és az ebből eredő események állanak most Arad és talán Erdély gazdasági életének homlokterében. Egy csaknem százmillió vagyonnal rendelkező, régi és előkelő pénzintézet vált fizetőképzetlenné nem annyira a saját hibájából, mint inkább a kormány rövidlátó gazdaság-politikájának eredményeképpen. A nagy és tekintélyes kisebbségi pénzintézet az impérium átvétele óta egy bani visszszámítolási hitelt sem élvezett a Banca Nationalától, sőt még azt sem tudta elérni, hogy deviza-autorizációt kapjon. A bank tehát főleg betétekből álló tőkéjét az üzletelés miatt kénytelen volt ingatlanokba fektetni, ami immobilizálta a tőkét. A valuta labilitása és a gazdasági helyzet egyre fokozódó nehézségei azután megtették a többi. Az Ipar- és Népbank képtelen lett fizetési kötelezettségeinek eleget tenni.

Helyes pénzügyi politikát csináló kormánynak ilyen esetben elsősorú kötelessége lenne, hogy az önhibáján kívül válságba került pénzintézet segítségére siessen. Ezt kívánta volna az általános bankpresztizs érdeke, de azon egy percig sem csodálkozunk, hogy a pénzügyi kormányzatot — kisebbségi intézményről lévén szó — ez a szempont nem indította cselekvésre. Az aradi pénzintézetek azonban inkább állanak hivatásuk magasztán és altruisztikus érzésekből fakadó szolidaritással nyújtottak segédkezet a bajba jutott társintézetnek. Az aradi bankok tiszteletreméltó egyöntetűséggel állottak a válsággal küzdő Ipar- és Népbank mellé és teljes önzetlenséggel vállalták azt a nagy és felelősségteljes munkát, amely a pénzintézet szanálásával, illetve likvidálásával jár. Tették ezt elsősorban azért, hogy a rosszindulatu és tendenciózus támadásoktól felbolygatott aradi piac nyugalma visszatérjen és a részvényesek, valamint a betevők bizalma meg ne rendüljön a pénzintézetekben.

Az aradi bankok impozáns kollektív fellépésének meg is lesz az eredménye. Az Ipar- és Népbank mai közgyűlése teljes egészében elfogadta azt a szanálási javaslatot, amelyet a pénzintézetek erre a célra delegált bizottsága terjesztett elő és egyben kimondotta a részvénytársaság feloszlását, valamint elhatározta az Ipar- és Népbank felszámolását. Az így likvidáló bank ügyének intézése tehát most egy olyan bizottság kezébe került, melynek az összes aradi pénzintézetek állanak a háta mögött és garantálják a felszámolás mindenkit kielégítő és gyors lefolyását. Olyan garancia ez, amely méltán megnyugtathatja a betevőket és részvényeseket, hiszen a likvidáló-bizottság minden törekvése az, hogy az ingatlanok mobilizálása minél nagyobb eredménnyel járjon és az összes követelések teljes kielégülést nyerjenek. Miután ez csaknem százszázalékosan biztosítva is van, végre lecsillapodnak a kedélyek és az aradi piac nyugalma ismét helyreáll.

Összehívják Erdély magyar szinigazgatóit

Eftimiu Victor közös értekezletet tervez a kerületi beosztások ügyében. Szinigazgatók és polgármesterek tanácskozása Clujon.

(Az Aradi Közlöny cluj' tudósítójának telefonjelentése.) Az erdélyi magyar szinigazgatók idén tudvalevőleg csak koncessziót kaptak, de kerületi beosztásuk tekintetében még nem történtek intézkedések. Ez az állapot meglehetősen nagy akadályokat gördít az idei művészeti szezon megkezdése és a szervezkedés elé. Ferenczy Gyula dr. szinigazgató ezt a sérelmes helyzetet feltárta Eftimiu Victor előtt, aki kijelentette, hogy a tervek szerint

Lapedatu kultuszminiszter rövidesen Clujra érkezik, ahová ugyanekkorra összehívja az összes magyar szinigazgatókat és az erdélyi városok polgármestereit, hogy a kerületi beosztás kérdésében megállapodjanak. Az értekezlet pontosan meg fogja állapítani a vendégszereplő román társulatok játszását napjait is, hogy előre tudhassa minden igazgató, melyik napokon játszhatik az egyes városokban.

Duca meghívta a kisebbségi vezéreket

Készül a kisebbségi törvény. — Sorsdöntő lesz a közös tanácskozás. — Szeptember elején találkozik Duca belügyminiszter Willer Józseffel és Hans Otto Roth-tal.

(Az Aradi Közlöny bucaresti tudósítójának távirata.) Az összes meginduló politikai élet legnagyobb szenzációja — mint azt már teljes részletességgel jelentettük is — Duca belügyminiszter kisebbségi törvénye lesz. Erről a készülő törvényről egyelőre csak azt tudjuk, hogy a minisztertanács Duca minisztert bízta meg e törvény elkészítésével, aki a nyári pihenésre szánt időt szentelt arra, hogy e törvény részleteit nagy vonalakban elkészítse. Megbízható forrásból értesülünk, hogy

Duca érintkezést keresett Hans Otto Roth-tal, a német párt elnökével és dr. Willer Józseffel, a Magyar Párt főtitkárával

és tudomásukra hozta, hogy szeptember elejére szeretne velük egy közös találkozót, hogy akkor meghallgassa a két nagy kisebbségi párt megbízottainak véleményét a készülő törvényre vonatkozólag. A találkozás időpontját Duca levélben fogja közölni a két kisebbségi politikussal.

A kisebbségi törvény sorsdöntő jelentősége.

Ugy Hans Otto Roth, mint dr. Willer József természetesen kellő felkészültséggel néznek e találkozás elé, mely végeredményben sorsdöntő lesz a kisebbségi törvényre nézve. Bizonyos az, hogy Duca egyike a legnyugatibb felfogású román politikuskoknak, aki ennek külügyminisztersége alatt többször is tanujelét adta, azonban az is kétségtelen, hogy Duca keze is meg van kötve és az ugynevezett hazafias román sajtó és a sovínista közvélemény nyel szemben még a liberális felfogású Duca is gyakran retirálni kénytelen. És így a szeptemberi találkozón a két kisebbségi politikusra vár az a nagy feladat, hogy Duca belügyminiszterrel megértessék, hogy

az ország jövőjéért fejlődésünk érdekében mulhatatlanul szükséges egy olyan nyugati szellemben alkotott nemzetiségi törvény,

mely az összes itt élő kisebbségek lelki békéjét és szabad fejlődését biztosítja.

Mit mondanak a magyarok?

Dr. Willer József, a Magyar Párt főtitkára bucaresti-i munkatársunknak a következő érdekes kijelentést tette erről a készülő találkozóról:

— Én teljesen felkészülten várom a szeptemberi találkozót, amikor elmondhatom véleményemet a tervezett, kisebbségekre vonat-

kozó törvényre. Bizonyos, hogy óriási munkát igényel egy ilyen, az összes kisebbségekre nézve életbevágó fontosságú törvény megalkotása. Természetesen nem szabad figyelmen kívül hagyni a hasonló nyugati törvényeket sem. Például kétségtelenül fontos utmutatást nyújthat az esztországi kisebbségi törvény és a hasonló szeliemben készült más nyugati törvények is. Az is bizonyos, hogy e törvény szerkesztésénél nem szabad figyelmen kívül hagyni az 1919-es párisi nemzetközi szerződést sem.

A Duca-féle kisebbségi törvény főbb alap-elemel.

Alkalmunk volt Kräuter Ferenc sváb kisebbségi vezérrel találkozni, aki a készülő kisebbségi törvényről a következőket mondta: — A romániai kisebbségek részére már 1919-ben készült egy kisebbségi törvény, melyet egyrésztől Amerika, Angolország, Franciaország, Olaszország és Japán, másrésztől Románia irt alá. E törvényben le vannak fektetve nagy általánosságban a kisebbségi jogok. Ezt a törvényt Románia a parlamentben is ratifikálta és nemzetközi szerződés szerű törvény első paragrafusa úgy szól, hogy Románia kötelezi magát arra, hogy semminemű törvényt, vagy rendelkezést nem terjeszt a parlament elé, mely e nemzetközi szerződés szellemével ellenkezne. Tehát minden valószínűsége megvan annak, hogy a Duca-féle kisebbségi törvény e nemzetközi szerződés belföldi pendantja lesz. Ez a nemzetközi szerződés csak nagy körvonalakban írja elő a szellemet, mellyel a kisebbségekkel bánni kell, míg a Duca-féle törvény részletes, mindenre kiterjedő, aprólékos feldolgozása lesz valószínűleg e tag kereteknek.

— Titulescu bankettje a nemzetközi sajtó konferencia tiszteletére. Genfből táviratozzák: Titulescu külügyminiszter, Románia népszövetségi megbízottja tegnap 120 személyes bankettet adott a genfi nemzetközi újságírókonferencia résztvevőinek tiszteletére, amelyen a világlapok reprezentánsain kívül a népszövetségi bizottságok titkari, valamint a nemzetközi munkakamara igazgatói is megjelentek. A banketten több pohárköszöntő hangzott el s a szónokok mindannyian a békés együttműködés szükségességét hangsúlyozták. A bankett után ünnepélyes recepció következett, amelyen mintegy 250 személy vett részt, akik közvetlen hangulatban éjféltáni 3 óráig maradtak együtt.

Goldis László újra miniszter lesz.

Nyilatkozatháboru a konkordátum körül. — Miért cáfolják a Goldis által aláírt konkordátum létezését. — Goldis kormánybalépésével akarják a megegyezés parlamenti ratifikálását biztosítani.

(Az Aradi Közlöny bucuresti munkatársának telefonszólása.) Az összes világlapokat bejárta a párisi Petit Parisien francia lap Rómából keltezett híre, mely szerint a Konkordátum a Vatikán és Románia között csak ősszel kerül aláírásra. A cikk felsorolja azokat a nehézségeket, amelyek évek óta feltornyosultak a konkordátum aláírása ellen, elmondja, hogy négy ízben voltak már annyira a tárgyalások, hogy csak az aláírás volt hátra és minden ízben a legváltozatosabb okok akadályozták meg az aláírást. A mostani konkordátumi tárgyalások azonban már annyira előrehaladott állapotban vannak, hogy bizonyosra vehető ugyan az aláírás, azonban ez még nem történt meg. Mindössze annyi történt, hogy mindkét aláíró fél kijelentette az aláírásra való hajlandóságát.

Igen érdekes, hogy eme hír dacára, úgy a kultuszminiszterium vezetői, mint a Bucurestiben tartózkodó egyházi férfiak, ma már egyáltalában nem titkolózva, nyíltan beszélnek arról, hogy a konkordátum ténylegesen, még a király halála előtt Románia részéről aláíródott. Ezek után szinte teljesen érthetetlen az, hogy nagy francia lap, mely főleg a Regátban nagy elterjedtségnek örvend, honnan szerezte ezt a feltűnő és minden valószínűség szerint az igazságnak nem is megfelelő hírt. Megkérdeztük ez ügyben, egy a bucuresti egyházi körökhöz tartozó vezető egyházi férfit, aki a következőkben adta meg a nagyon érdekes magyarázatát, a francia lap Rómából szerzett információjának.

— A konkordátum tényleg alá van írva és ezt senki sem vonja kétségbe. Azonban mint ismeretes, a konkordátumnak igen sok ellenzője van és ezért a kormány kikötötte azt, hogy a konkordátum aláírásának publikálását fenntartja magának. Mivel kivárja azt az időt, amikor ezt minden belpolitikai nehézségek nélkül elintézheti. A kormány részéről e kedvező hangulat előkészítésére megtörtént minden intézkedés. Ilyen előkészület volt Cisar bucuresti-érsek szenátorrá való kinevezése és az új felekezeti törvény elkészítése. Azonban a lapok megneszezték a titkot és nemcsak a belföldi, hanem a külföldi sajtó is bőven tárgyalta a nagy eseményt, sőt nemcsak azt írták meg, hogy a konkordátum, mindkét oldalról alá van írva, hanem még részleteket is közöltek, a konkordátum egyes pontjaiból. A román kormány az egész konkordátum-kérdésben egyáltalában nem nyilatkozott, még soha felelős miniszter ajkáról nem hangzott el egy olyan nyilatkozat, mely tagadta vagy elismerte volna a konkordátum aláírását. Azonban a tézisedés történt arra nézve, hogy Rómából történjék igen enyhe formában egy cáfolat, és így történt, hogy a nagy francia lap, mely mint tudvalevő, nálunk igen el van terjedve, ezt az említett római értesítést közölte.

A fenti hírről kapcsolatban különben illetékes helyről szereztünk még egy igen érdekes információt, mely a fentieket teljesen alátámasztja:

— Az elmúlt héten az egyik román lap, mely belpolitikai információit igen megbízható kormánykörökből szerzi be és így a kormány ugynevezett kísérleti ballonjainak elhelyezését vállalta magára, azt a szenációs hírt közli, hogy az ősszel tervbe vett kormányátalakítási terv szerint Goldis László, az Averescu-kormány volt kultuszminisztere újra belép a kormányba és átveszi Lapedatutól a kultuszminiszeri tárcát. Goldis Lászlónak ez a tervbe vett miniszterré való kinevezése szorosan összefügg a konkordátum aláírásának a kérdésével. Ismeretes, hogy az elmúlt években épen Goldis intranzigens ortodox álláspontja miatt került zátonyra nem egy ízben a konkordátum aláírása és mégis épen Goldis volt az, aki az elmúlt kormány alatt a konkordátumot aláírta. Hogy miért? Ez most talán nem is tartozik ide. Azonban Goldis máig megtartotta az ortodox-körökben a vezető szerepét és ő, mint az Astra elnöke, kétségtelenül olyan hangulatot

tudna teremteni, mely megkönnytené a kormány helyzetét, amikor a konkordátum ratifikálása a parlamentben sorra kerül. Mert mint

Háromszáztizen stabilizálják a lejt

Valutánk stabilizációja 3.10-es zürichi paritáson történik.

(Az Aradi Közlöny bucuresti tudósítójának távirata.) Jól informált bankkörökből eredő hírek szerint felhivatalos megerősítést nyert az, hogy a lej stabilizációja 3.10-es zürichi paritáson fog történni. A közel három hónap óta tartó stabil valutára való tekintettel, ez a bázis kedvező is volna és semmiesetre sem okozna nehézségeket ennek

ismeretes, a parlamenti szokások szerint a konkordátumot a kormány kinyomtatva a parlament tagjai között szétosztja és a tárgyalások alatt mindenkinek módjában lesz ehhez hozzászólni. Már pedig egyedül Goldis az, aki az ortodox aggodalmakat el tudja oszlatni. A közeljövő — a mostani kormány újraszervezése — fogja igazolni információink helyességét.

a stabilizációs fondnak fixrozása, mert megfelelő a forgalmi viszonylatoknak.

A pénzüzet egyik legjövedelmezőbb ága, a devizakereskedelem, már elő is készül a közeli likvidáció következményeire. A stabilizációnak természetes következménye lesz a szabad devizakereskedelem és a belföldi spekuláció teljes leépitése.

László Andor hangos botránya Budapesten

Az aradi színház volt bonvivánja verekedést provokált egy pesti kávéházban. — A férjet ért ütlegeket a feleség bosszulta meg a volt aradi színészen. — Zajos állítólagos megjegyzés.

(Arad, augusztus 31.) László Andor, az aradi színház kedvelt bonvivánja már az aradi színi szezon vége felé erősen hangoztatta, hogy nem jön többé vissza Aradra, hanem Budapestre szerződik. A tehetséges bonvivánnak ez a terve valóra is vált és László Andor — mint mondják — két aradi kollegájával, Betegh Bébivel és Zilahy Irénnel együtt leszerződött a Városi Színházhoz. Az Aradról elszármazott művészek pesti színpadi sikereiről még nem hallhatunk semmit, hiszen az ottani színházak javarésze még nem is nyitott kaput, de a volt aradi bonvivánnal máris hasábo cikkekben foglalkozik a pesti sajtó. Nem a színészi kvalitásaival kapcsolatban ugyan, hanem egy kávéházi botrány révén, amelyben ugyancsak ő játszotta a főszerepet. A „nagy jelenet” a pesti Newyork-kávéházban zajlott le tegnap este fél nyolc tájban és az érdekesség a többek között az, hogy az elegáns bonviván ezuttal nem mint női szíveket járomba hajtó diadalmas Robur hagyta el a színpadot, illetve, pardon: a kávéházat, hanem ép ellenkezőleg: takaroson megagyabugyálva — finom és ölelésre termett női kacsóktól. László Andor ugyanis, mint azt már Aradon is tette, a szép és szőke Havasi Mimivel, az aradi színház csinos primadonájával járt és jár együtt a magyar főváros forgalmas uccáin is. Így történt aztán, hogy László Bandi és Havasi Mimi tegnap este fél nyolc tájban betértek a bohémek igaz tanyájára, a Newyork-kávéházba, ahol mint a nap minden szakában, ezuttal is élénk volt az élet. A bejárat közelében ült Böhm Miklós nyíregyházi gyógyszerész fiatal feleségével, akik alighanem még Nyíregyházáról ismerhették Havasi Mimit, hiszen a művész nő állítólag ebben a városban is vendégszerepeit, több-kevesebb sikerrel. Amikor Lászlóék beléptek, mint ilyenkor szokás: összesugott a fiatal házaspár és a nyíregyházi patikusné valami megjegyzést tett a szőke Mimi toalettajére, amely szemtanúk állítása szerint meglehetősen fantasztikusan is festett. A fekete, különleges szabású ruhát ugyanis zergotollas zöld vadászkalap fejezte be, amely igen hasonlatos volt a játékkártyákról ismert „stüzi vadász” felfedőjéhez és ez aztán meglehetősen nagy feltűnést is keltett a veszésre fölöttébb hajló asztaltársaságok körében. László Bandi azonban lovagias hangulatban lehetett, mert elhatározta, hogy a megjegyzésért, illetve az összesugásért felelősségre vonja a nyíregyházi patikusnét. Hozzá is küldött egy pincért, aki László Bandi megbízásából a következőket mondotta:

— Egy ur kéreti, sziveskedjék a ruhatarba kifáradni.

Ennél a drámai pillanatnál pedig átadjuk a szót helyszínen volt tudósítónknak, aki szerint a gyógyszerész a ruhatar felé nézett és ott egy elegáns fiatalembert pillantott meg.

— Nem ismerem azt az urat, nem megyek ki a ruhatarba, — mondotta.

Egy perccel később a fiatalember már a gyógyszerész asztalánál volt. Bemutakozott:

— László Andor vagyok, azonnal jöjjen ki a ruhatarba!

A gyógyszerész szintén bemutatkozott, de ő is ugyanolyan röviden kijelentette, hogy miután semmi dolga sincs a ruhatarban, nem megy ki.

— Ön egy megjegyzést tett a társaságomban levő hölgyre, mondotta újból László Andor, a volt aradi bonviván — figyelemztetem, hogy ennek következményei lehetnek.

— Én — mondotta gyógyszerész — semmiféle megjegyzést nem tettem, nyilvánvalóan tévedésről lehet szó.

— Jöjjen ki a ruhatarba, — mondotta erre újból a színész, — majd ott elintézzük a többit.

Az egyre ingerültebb szóváltásnak az lett a folytatása, hogy László Andor megütötte a gyógyszerészt.

A következő pillanatban a gyógyszerész felesége ugrott fel az asztaltól és teljes erővel a támadó színész arcába vágott. A színész most felemlte botját és a gyógyszerészre akart vele sújtani.

A gyógyszerész is résen volt és egyik kezével lefogta a színész kezét, a másik kezével pedig sikerült a botot kicsavarnia. Közben a fiatalasszony újból akcióba lépett és ahol érte, ütötte-verte a színészt.

A pincérek a három verekedő embert hamarosan szétválasztották. A gyógyszerész az eltört bot egyik felével kezében izgatottan magyarázta a kávéház közönségének a botrány előzményeit.

A szemtanúk szerint az történt, hogy Böhm gyógyszerész feleségével a kávéházban ült, amikor László egy feketebe öltözött szőke vadászkalapos hölgyvel együtt jött be a kávéházba és elmentek a gyógyszerész asztala mellett.

Ekkor állítólag a gyógyszerész felesége megjegyzést tett a hölgy fekete ruhájára.

— Temetésről jöttek, — volt erre a férj állítólagos megjegyzése.

A kávéház a jelenet után még sokáig olyan volt, mint a megriasztott méhkas. A teraszon összegyűlt járókelő közönség is résztvett a vitában, úgy, hogy a rendőrszemnek kellett a kávéház előtti járcán rendet teremteni. Az ügynek — hír szerint — lovagias folytatása lesz.

— Kémkedést fedeztek fel a szovjetfővárosban. Moszkvából jelentik: A Tass orosz távirati ügynökség jelentése szerint Leningradban nagyszabású kémkedésnek jöttek nyomára. A kémkedési ügy főtárgyalását már szeptember 2-án megtartják és annak 26 vádlottja van, akiket Anglia javára való kémkedéssel gyanúsítanak.

Elodázták az autbuszvásárlást Aradon.

Aradváros permanens bizottsága nem döntött a kiírt pályázat dolgában, hanem átmeneti javaslattal lép a tanács elé.

(Arad, augusztus 31.) Ma délután döntött Aradváros permanens bizottsága — műszaki szakvélemények meghallgatása után — a három autbusz megvétele dolgában. Az állandó választmány mai döntése azonban kétségtelenül meglepetést kelt a város közönsége körében, mert végeredményben elodázódott a kérdés megoldása, s a bizottság így halasztó határozatot hozott. A döntés meghozatala előtt a műszaki bizottság tagjai gyűltek össze tanácskozássra. Mielőtt az érdemleges tárgyalásba bele kezdtek volna, az előzetes megbeszélés szerint a városháza előtt megjelent az Ablonczy és Bustin-cég tetszetős külsejű mintautobusza s a bizottsági tagok próbautat tettek az autbuszon a Mossóczy-telepig és ottan az aradulonui hidig. A próbajárat abszolválása után kezdődött a műszaki bizottság ülése, Marcovici Vince dr. helyettes polgármester elnöklésével. Bakonyi Kálmán és Szathmáry János bizottsági tagok a Renault-autobuszkok megvételét ajánlották, főleg tartóssági szempontokat emelve ki. Botioc Elek dr. permanens bizottsági tag felhívta a bizottság figyelmét arra, hogy Renault-kocsikra legalább két-három hónapig várni kell s viszont a három autbusz vételára meghaladja az egymillió lejt, ez esetben pedig a minisztérium előzetes jóváhagyása is szükséges az autbuszok megvételéhez. E szempontok figyelembevételével mellet az ajánlja a bizottságnak, hogy szakvéleményét a cluj (kolozsvári) Ferry-cég és az aradi Ablonczy és Bustin-cég ajánlatairól adja le. Kaufmann Kamill gépüzemigazgató részletesen kifejtette azokat az előnyöket, amelyekkel az Ablonczy és Bustin-cég mintautobusza fölötte áll a Perry-kocsiknak s a bizottság tagjai előtt ismertette azokat a technikai újításokat, amelyek az aradi autbuszok megvételét ajánlják a városnak. A gépüzemigazgató előterjesztése alapján Bakonyi Kálmán módosítja javaslatát, ajánlja, hogy két Renault és egy Ablonczy-Bustin-autobuszt vegyen a város, ez utóbbit akkor, ha a vételárát 200.000 lejre mérsékli. Szathmáry János és PISO János erdőigazgató is ehhez a véleményhez csatlakoznak. Végül is az elnöklő Marcovici dr. helyettes polgármester összegezte a bizottság feletti végső javaslatát s ezzel a műszaki bizottság ülése véget is ért.

Nyomban ezután megkezdődött a permanens bizottság ülése, amelyen nem kellett külön ismertetni a műszaki bizottság véleményét, minthogy a permanens-tagok is résztvettek a műszaki bizottság ülésén. A permanens bizottság ülésén heves vitaközlések közepette tárgyalták az autbusz megvétel ügyét. A bizottság a vita során kikérte Berzovan János pénzügyi szolgálati főnök véleményét is, aki kijelentette, hogy az autbuszvásárlás nem felel meg a számviteli szabályoknak, minthogy arra a költségvetésben nincs fedezet. A leghevesebbnek tartaná, ha a bizottság egyelőre csak rendkívüli hitel megnyitását határozza el s ezt az indítványt vigye a tanács elé. Ennek dacára tovább folytatták a tagok a vitát az autbuszok fölött. Botioc Elek dr. annak megállapítása után, hogy szerinte egyik ajánlat sem felel meg a pályázati feltételeknek, azt ajánlja, hogy a város egyelőre vegyen egy Perry-kocsit, míg a másik két autbusz megvásárlásáról később döntsön. Kaufmann Kamill gépüzemigazgató a bizottságnak az Ablonczy-Bustin-ajánlat elfogadását ajánlja s a bizottság tagjainak figyelmét felhívja arra is, hogy az ajánlat, főleg annak pénzügyi része, igen nagy anyagi megkönnyítéseket jelent a városra nézve. Vass Gusztáv is csatlakozik a gépüzemigazgató véleményéhez, mire hosszabb vita keletkezik, amelynek az elnöklő h. polgármester azzal vet véget, hogy az ülést

tíz percre felfüggeszti. A szünetben erősen kapacitálják egymást a tagok, majd a megnyitás után Botioc dr. fentartja előbbi javaslatát. Végül is a bizottság úgy határoz, hogy Aradváros tanácsa elé azzal az indítvánnyal lép, hogy egyelőre egy Perry-kocsit vegyen a város, míg a másik két autbusz beszerzéséről később történjék döntés. A tanácsülés idejét Angel István dr. polgármester hazatérése után állapítják majd meg.

Ez az elodázó javaslat az érdekeltek, de a város közönsége körében is meglepetést kelt, hiszen ezzel a városi nyilvános pályázatok komolyságát veszélyeztetik, amikor nem döntenek annak sorsa fölött. Ha az ajánlatok nem megfelelő, új pályázatot kell kiírni, de semmire sem megoldás az, hogyha ilyenformán halasztgatják csak az érdemleges dön-

tést. De nem találkozhat tetszéssel a közönség részéről az a törekvés sem, hogy továbbra is ezekkel a most futkosó primitív kocsikkal akarja megoldani a város vezetősége a közlekedés problémáját, hiszen a gyakorlati bebizonyította, hogy ezek a kocsik nem felelnek meg a kívánt célnak. De érdekes, hogy a város felelős vezetői egészen figyelmen kívül hagyták az anyagi szempontokat. Ugyan miből akarja megvenni a város az autbuszokat, amikor nincs meg rájuk a törvényes fedezet? Legalább is komoly mérlegelés alá veendő az aradi cég amaz ajánlata, amely szinte egyedülálló kedvezményt nyújt a városnak azzal, hogy az üzembe helyezendő autók jövedelméből volna csak letörlesztendő az autbuszok ára. Előre látható tehát, hogy Aradváros tanácsa kellő mérlegelés után reparálja is ezt a mai javaslatot s azt a megoldást teszi magáévá, amely műszaki, de pénzügyi szempontból is a legjobban megfelel a város érdekeinek. Mint értesülünk, különben az Ablonczy-Bustin-cég felebbezzel él a permanens bizottság mai döntése ellen.

Internálják a gyermekjárvány betegeit.

Az egészségügyi minisztérium szigorú rendelkezései a betegség elleni védekezésről. — A régi királyságban feltartóztathatlanul terjed a gyermekbénulás.

(Arad, augusztus 31.) A gyermekbénulási járványra vonatkozólag ma rendelt érkezett az aradvárosi főorvosi hivatalhoz az egészségügyi minisztériumtól. A rendelet felhívja az összes orvosokat, hogy a gyermekparalízissel kapcsolatban csak olyan adagokat adjanak az egyes szérumokból, mint amennyi elő van írva. Leszögezi a rendelet, hogy más dózis nem vezet eredményre. Az összes benuulásban szenvedő gyermekeket 42 napra kórházba kell internálni és csak kivételes esetekben történhetik meg, hogy a lakásban ápolják a beteget. Az összes hozzátartozókat, akik a beteggel összeköttetésben állanak, 15 napig megfigyelés alatt kell tartani. Megjegyzi a rendelet, hogy a betegség multával Röntgen, diathermia vagy mechanoterápiával kezelés alá kell venni a beteget. Az összes gyermekbénulási esetek bejelentése is kötelező. A rendelet még a verhasra is kitér és azt állapítja meg, hogy az orvosok egyrésze az előírt 100 grammos gyógyszeradag helyett 10 grammosat adnak. Itt is felhívják az orvosok figyelmét arra, hogy az előírt adagot feltétlenül be kell tartani.

A betegséggel kapcsolatban érdekes akcióról ad hírt bucaresti-i tudósítónk. Mint ismeretes, legutóbb Amerikában is ijesztő arányokban lépett fel a gyermekparalízis, amelyet azonban az Egyesült-Államokban a legrövidebb időn belül sikerült leküzdödni. A nálunk is mind nagyobb mértékben elharapódzó járványszerű megbetegedések leküzdése érdekében a közegészségügyi hatóságok a napokban kérdéssel fordultak a bucaresti-i amerikai követséghez, ahol azonban nem tudtak felvilágosítást adni az amerikai gyermekbénulás ellen tett eredményes intézkedések mibenlétéről s ezért a követség táviratilag érdeklődött kormányánál, ahonnan ma érkezett meg a válasz. Eszerint Amerikában lényegesen enyhébb volt a járvány lefolyása, amit elősegített a közönség fegyelmezett magatartása is azért, hogy a megbetegedést nyomban közölték a hatóságokkal. Legfontosabb a beteg gyermek teljes izolálása, akik elszállítását után nyomban fertőtleníteni kell a lakást. A válasz nem jelöli meg az alkalmazandó szérumot és erre vonatkozólag azt a közlési teszi, hogy a betegség ellen tulajdonképpen a legjobb orvosság: tiszta levegő, jó táplálkozás és főként nyugalom. Amerikában orvosi kísérleti állomásokra összpontosították a beteg gyermekeket és a tapasztalat azt bizonyította, hogy 14 napi pihenés után gyógyulási folyamat állott be.

A poliomyelitis epidémia terjedése különben napról-napra nagyobb arányokat ölt. Constantaban ma két újabb megbetegedés történt. Az egészségügyi minisztériumhoz érkezett jelentések szerint eddig a fővárosban 146 régi, 11 újabb megbetegedés történt, amivel az összes megbetegedések száma 157 lett és ezek közül egy haláleset, Argesban kettő, Buzauban három, Clujon (Kolozsváron) egy, Covruluiban kettő, Caliacrában egy újabb megbetegedés történt. Dambovitamegyében 12 megbetegedésből eddig három halállal végződött. Ilfovmegegyében újabb három, Ialomnitában egy, Muscelban 13, Oltmegegyében egy, Putnamegyében hat (egy halálos), Prahovamegyében két, Ramnicul-Saratban négy, Sucevában három és Vlasceában hét megbetegedést jelentettek be.

Készül

Aradváros jövő évi költségvetése.

Nehézségek az idei költségvetés készítése miatt.

(Arad, augusztus 31.) Aradváros pénzügyi szolgálat ma utasítást adott az összes városi szolgálatoknak, hogy legkésőbb szeptember 15-ig adják be jövő évi költségvetés-tervezetüket. A pénzügyi szolgálat el akarja kerülni azt, hogy a jövő évi költségvetés is csak az év végére legyen kész, mint az idei és legkésőbb október 15-ig már teljesen el akarja készíteni a városi költségvetést, hogy decemberre már a minisztérium is approbálhassa azt.

Az idei költségvetés körüli nehézségek különben is igen súlyos helyzetbe hozták a várost. A 700 vagonra tett szállítására tett ajánlatra vonatkozólag a minisztérium még nem döntött és október 15-én az iskolákban megkezdődik a fűtési szezon, ami már most nagy gondot okoz a város vezetőségének. Az aszfalt és kövezési munkálatok ügye sincsen elintézve és így a város a napokban a minisztériumhoz fordul azzal a kérdéssel, mit csináljanak meg az idén az előirányzott munkából és mennyit hagyjanak a jövő évre meg.

— Magyarország kormányzójának kitüntetésére. Budapestről jelentik: A Johanna-rend nagymestere Horthy Miklós magyar kormányzót tiszteletbeli parancsnokká nevezte ki. Oszkár porosz királyi herceg megbízásából Felitsch Berthold báró magyarországi parancsnok adja át szeptember 6-ikán ünnepélyesen a kormányzóknak a rendjelvényeket.

Rod la Roque
és Lilian Rich

A rézbőrű gavallér

ma a
Marospartin
mozgósínházban.

legszebb alakításával:

Hogyan fogták el az aradi Neptun-fürdő banditáját. Érdekes körülmények között kerültek hurokra a kabinfoztozatok.

(Arad, augusztus 31.) Az Aradi Közlöny részletesen beszámolt az aradi strand tolvajok leleplezéséről, amely előreláthatólag hosszú időre megszabadította a Maros-fürdőket látogató közönséget a naponta előforduló kellemetlen meglepetésektől. A Neptun-fürdő tolvajának leleplezése érdekes körülmények között történt. Decker Ödön a 93. aradi gyalogezred önkéntes káplárja, reggel hat óra előtt ment be a várba szolgálattételre. Hogy gyorsabban jusson be, letért a jobboldali vár-aléba, keresztül ment az alaguton, ahol egy hatalmas csomag tűnt fel előtte. A csomag egy nagy kendővel volt összekötve és rengeteg mennyiségű különféle ruhaneműt tartalmazott. Decker azonnal sejtette, hogy bűnös uton kerülhetett a csomag a vár területére és észrevételéről azonnal jelentést tett Pelimon N. ügyeletes tisztnek. Pelimon hadnagy és Decker káplár a helyszínre mentek, ahol feltűnt egy tizenkilenc-tíz évesnek látszó fiatalember, aki a csomag felé tartott. Igazolásra szólították fel. Katonai igazolványt mutatott, amely egy idősebb férfi nevére volt kiállítva. Amikor megkérdezték nevét, zavarba jött, majd Pop Ferenc nevet mondott be. Később Popics, harmadszori kérdésre Nagy Ferenc és azután Balog János nevet díktált be a jegyzőkönyvbe. A gyanús fiatalembert a katonai hatóság letartóztatta és lefűrt vett fel a talált holmikról. A letartóztatott fiút és a holmikát átszállították a rendőrségre, ahol a további nyomozás folyamán még hat kiskorú büntársát sikerült letartóztatni a strandbetörő veszernek, aki beismerte, hogy évről-évre folytatják a kabinfoztoztatásokat. A katonai hatóság ma jegyzőkönyvet vett fel a betörő letartóztatásáról, amelyet azután átadott a rendőrségnek.

Latin sajtókongresszus Bucurestiben.

Bucurestből jelentik: A külügyminiszterium közlése szerint október első napjaiban nagy esemény színhelye lesz a főváros. Ekkor tartják meg ugyanis a latin sajtókongresszust, a melyen résztvesznek az összes latin államok, nevezetesen: Franciaország, Olaszország, Spanyolország, Belgium és Portugália nagy lapjainak képviselői, valamint az amerikai köztársaságok spanyol és portugál nyelvű újságjainak kiadói. A résztvevők fogadtatására és általában a nagyszabásúnak ígérkező kongresszus előkészítésére bizottság alakult Bucurestiben, amelynek élén Stelian Popescu igazságügyminiszter áll, aki egyben a kormányt is képviseli majd a kongresszuson. A latin sajtó kongresszusán mintegy 90 lap képviselteti magát, amelyek egyes országok szerint a következőképpen oszlanak meg: Belgiumból 4, Spanyolországból 3 lap kiküldöttet jönnék el a kongresszusra. Legimponálóbb számmal a francia sajtó képviselteti magát, a mennyiben nem kevesebb, mint 38 napi és hetilap képviselői vesznek részt a bucaresti-i sajtókongresszuson. Olaszországból 8 lap kiküldöttet jelennek meg. Portugáliát 3, Romániát 2, Svájcot 2, Argentínát 4, Bolíviát 1, Braziliát 5, Kanadát 1, Chilét 1, Columbiát 1, Kubát 1, Guatemalát 2, Haitit 1, Mexikót 6, Paraguayt 1, Perut 1, Szent Domingót 1, Uruguayt 1 és Venezuelát 1 lap képviseli.

— Pusztító jégvihar a Szamos völgyében. Cluj-ról jelentik: Tegnap este óriási jégvihar vonult el a Szamos-völgye felett. Este hét óra tájban Magyarlápós környékén fekete felhők gyülekeztek össze. Először záporos esett, majd diónagyságu fégdarabok hullottak alá, amelyek rendkívül nagy károkat okoztak a tengerivetekben és a szőlőkben, valamint a legelőző állatok között. A vihar egy óráig keresztül tombolt Szentivány, Fűzes, Zsuk és más kisebb községek határában. — Bucurestiből érkezett híradások szerint Cotnamiban a napokban dühöngő jégeső huszonkilenc millió lej kárt okozott és teljesen elpusztította a szőlőket.

Bővül az aradi álhirlapiró bűnlajstroma.

Kiderült a fogolyszöktetéssel vádolt rendőr ártatlansága. — Hamis neveken szélhámoskodott a letartóztatott álszerkesztő.

(Arad, augusztus 31.) Friedmann Izidort a letartóztatott szélhámos álhirlapirót ma délelőtt az aradi rendőrségről átszállították az ügyészségre, ahonnan kihallgatása után ismét átadták a rendőrségnek. Az ügyészségen ugyanis Friedmann Izidor vallomásaiban belgazolta, hogy Igna János közrendőrnek semmi része sem volt az ő oredeal (váradai) szökésében. Sikerült egy őrizetlen pillanatban eltűnnie a rendőr szemel elől és kiszökött a pályaudvarról. A közrendőrt, aki majdnem két hónapja Friedmann megszöktetése vádjával, ártatlanul ül az ügyészség fogházában, ennek alapján most már rövidesen szabadonengedik. Friedmann visszashállítását után ismét kihallgatták a rendőrségen és beismerte, hogy szélhámosságait Békefi,

Weiszberg és Fülöp árneveken követte el. Egy általa jelzett helyen számos e nevekre hamisított okmányt is talált a rendőrség és a szélhámos többi irataiból kitért, hogy Aradon, Oradeamaren és Satmaron követett el nagyszabású szélhámosságokat. Ezeket a városokon kívül meglátogatta Erdély minden nagyobb városát, azonban csak Satmarról és Aradról adtak ki ellene elfogató parancsot. A rendőrség ismét megkezdte a nyomozást Friedmann aradi szélhámosságainak kiderítésére és táviratilag kérdést intézett az erdélyi városokhoz a szélhámos bűnlajstromának kiegészítése végett. A vizsgálat befejezése után az álhirlapirót Satmarra küldik, ahol elsősor-kell felelnie az elkövetett bűneire.

Bonyolódik Forgács Anna halálának rejtélye

Ujból terhelő vallomások a gyilkos férj ellen. — Erdélyi dr.-ról nagyarányú szélhámosságok derültek ki. — Budapesti urifüek bünszövetkezete. Az ügyészség fogházába vitték a földbirtokost.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Forgács Anna halálának ügye mind szenzációsabb fejleményeket ad és a tanúkihallgatások alkalmával mindjobban kibontakozik dr. Erdélyi Béla bűnössége. Az ügy újabb szenzációja az, hogy a gyilkosság ügyével kapcsolatban nyomára jött a rendőrség egy váltóhamisító társaságnak, amelynek tagjai ismert budapesti fiatal emberek voltak és feje dr. Erdélyi Béla, az asszonygyilkos budapesti földbirtokos. A szenzációs ügy újabb fejleményeit a következőkben ismerteti az Aradi Közlöny budapesti tudósítója:

Dr. Erdélyi Béla ma bevallotta, hogy mielőtt Millstadbba elutazott volna feleségével, felesége nevére hamis váltót állított ki annak tudta és beleegyezése nélkül. A váltó 40.000 pengőre szólt. Ma különben egy igen terhelő vallomás is hangzott, amelyből az derült ki, hogy Erdélyi dr. nagyobb mennyiségű veronált vásárolt, azonban erre a vádlott kijelentette, hogy ezt a maga részére vette. Erdélyi azt is állította vallomása folyamán, hogy az életbiztosítást felesége biztatására kötötte, míg ezzel szemben kiderült az is, hogy Forgács Anna nem tudott az ügyről, sőt amikor megtudta, szemrehányást is tett férjének, hogy az életére spekulál.

Súlyos vallomást tett a hotel szobaleánya, aki jelen volt akkor, amikor Erdélyi nem engedte be dr. Pichler kezelőorvost a feleségéhez. Nemsokára azután, hogy az orvost Erdélyi elküldte, a szobaleány rémülten konstata, hogy az asszony rosszul lesz, arca szedrejesedik és hörögni kezd. Azonnal szólt Erdélyinek, aki kijelentette, hogy nem kell megijedni, felesége mindjárt elalszik, mert altatót kapott. Ugyanekkor a felesége arcát teljesen befedte a paplannal. A szobaleány ekkor azt mondta neki:

— Doktor ur, megfullad a felesége. Erre Erdélyi még feljebb huzta a paplant.

Gyanus még Forgács Anna többszöri öngyilkossági kísérlete, miután ezek után az asszony mindig azt hangoztatta, hogy ő nem mérgezte meg magát, hanem csak azt vette be, amit a férje adott neki. A budapesti Grünwald sanatorium orvosa erre vonatkozólag igen fontos vallomást tett, amiből kivehető, hogy Erdélyi dr. többször tört felesége életére. Az is kiderült, hogy a férj sokszor ütötte feleségét. Enyhítő vallomás egyelőre csak Gáldy főfelügyelő vallomása, aki kijelentette, hogy abban az időben, amikor az asszony meghalt, Erdélyi vele és dr. Löwnével tenniszezett és csak a halál beállta után érkeztek vissza együttesen a szállodába.

Erdélyi váltómanipulációival kapcsolatban nagy szenzáció derült ki. A budapesti rendőrség a nyomozás folyamán felfedezte, hogy Erdélyi rendszeresen üzte a váltóhamisításait és hamis tözsdemanipulációit. A hamisításokat

nem egyedül végezte, hanem több fiatal emberből álló bünszövetkezettel együttesen. A fiatal emberek valamennyien ismert budapesti családok tagjai. Ma délután meg is tört Erdélyi, aki részletes vallomást tett erre vonatkozólag a rendőrségen és megnevezte büntársait. A rendőrség azonnal elfogató parancsot adott ki ellenük. A letartóztatások eszközésére kiküldött detektívek azonban megállapították, hogy a bünszövetkezet tagjai már előzetesen megszerzett utlevelekkel elhagyták az országot. Tudniok kellett arról, mi történt Millstadbban, mert az eset után nyomban elutaztak. Szüleiknek sorra azt mondták valamennyien, hogy egy olaszországi nagyvállalatnál kaptak alkalmazást és odautaznak. A rendőrség feltevése szerint Hamburgon keresztül Amerika felé vették utjukat és ezért Budapest-ről már értesítették is az összes európai és amerikai kikötők hatóságait.

Dr. Erdélyi Bélát különben, aki állandóan hangoztatja a gyilkosságban való ártatlanságát, ma délután átszállították az ügyészség fogházába. A jogi vélemények szerint ha a hitvesgyilkosság beigazolódik, az elvetemült földbirtokost kétélt állati halálra fogják ítélni. Ma nyilatkozott dr. Gál Jenő ügyvéd, Erdélyi dr. védője is, aki kijelentette, hogy Erdélyi nem gyilkos. Ha Forgács Anna belső vérzés következtében halt meg, akkor nem foithatták meg. Minthogy pedig a megfojtásra nincsen bizonyíték, azért szerepeltetik a mérgezést. A mérgezésre vonatkozólag kijelenti, hogy bebizonyosodott, hogy Forgács Anna vigyázatlanul bánt a gyógyszerekkel és nagyobb adagot vehetett be. Meggyőződése az, hogy Erdélyi dr. ártatlan a nagy súlyt helyez a Csehszlovákiában levő dr. Löwné vallomására. Dr. Löwné különben ma értesítette a rendőrséget, hogy Munkácsra utazott, hogy résztvegyen időközben elhunyt bátyja temetésén, a mely után jelentkezni fog vallomástétel céljából. A vizsgálat mindenesetre nagy apparátussal folyik és valószínűleg hamarosan újabb szenzációkat fog hozni Forgács Anna hirtelen halálának ügye.

Gramofonok és lemezek

rendkívül nagyválasztékban és legolcsóbban 4439

HEGEDŰS cégne! Aradon

Sakk.

— Sakkverseny Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Nagy érdeklődés közepette folyik az országos sakkverseny, amelynek a hetedik fordulójában a következő a verseny állása: Tyroler 6 és fél, Bródy dr., Mendelsohn 5 és fél, Proca 5, Balogh dr. 4 és fél, Marton 4, Herland 3 és fél, Wechsler 3 és fél, Taubmann 3, Löwenton 2, Roth 0.

Felszámol az Aradi Ipar- és Népbank.

A mára összehívott rendkívüli közgyűlés kimondotta a likvidálást. — Az aradi pénzügyintézetek szanáló-tervezete. — Megválasztották a felszámoló-bizottságot. — A kisbetétesek nyomában megkapják teljes összegben betétjeiket. — A bank hitelezői száz százalékban nyerne kielégítést. — A közgyűlés a régi igazgatóságnak megadta a felmentvényt.

(Arad, augusztus 31.) Az Aradi Ipar- és Népbank sorsdöntő közgyűlése nagy érdeklődés mellett folyt le ma délután öt órakor a bank székházában. A tanácskozási terem zsufolásig megtelt az intézet részvényeseivel, betevőivel, akik élénk figyelemmel kísérték a meglehetősen izgalmas hangulatban lefolyt közgyűlés egyes fázisait. Az elnöki székben Szalay Károly elnök-igazgató ült, aki pontban öt órakor nyitotta meg a nagyjelentőségű ülést. Szalay Károly 96 éves korára és gyengélkedésére hivatkozva, felkérte Solymossy Lajos báró igazgatósági tagot a gyűlés levezetésére. Solymossy báró elfoglalta az elnöki széket és átadta a szót Krenner Zoltán dr.-nak, az intézet ügyészének, akit az igazgatóság a szanálási javaslat előadásával bizott meg.

Mely okok idézték elő a pénzügyintézet felszámolását.

Krenner Zoltán dr. részletesen ismertette azokat a szerencsétlen okokat és körülményeket, amelyek ezt a jobsorsra érdemes pénzügyintézetet odajuttatták, hogy most a közgyűlésnek a bank felszámolásáról kell döntenie. Az Ipar- és Népbank aktivitása megingott és hónapok óta tartó erőfeszítéssel sem sikerült a bank további működését biztosítani. Az Ipar- és Népbank vezetősége ebben a szomorú helyzetben az aradi társintézetekhez fordult, amelyek altruisztikus szempontok által vezérelve, hajlandóknak is mutatkoztak a válságba került pénzügyintézet szanálására, de természetesen csak bizonyos feltételek mellett. A szanálásban résztvevő aradi pénzügyintézetek egy háromtagból álló komitét delegáltak az Ipar- és Népbank ügyének letárgyalására. A bizottság tagjai: Ádám György, Faragó Rezső és Fejér Gábor vezérigazgatók, akik a szanáló pénzügyintézetek nevében az előadó után az alábbi tervezetet terjesztik a mai közgyűlés elé:

Az aradi bankok felszámoló-tervezete.

Az Aradi Ipar- és Népbank ügyében 1927. évi augusztus hó 25-én megtartott közös megbeszélésen résztvevő aradi pénzügyintézetek elhatározták, hogy hajlandók az Aradi Ipar- és Népbank felszámolásának kimondása esetén a felszámolás sima menetének biztosításához szükséges hitelek, részben készpénzben, részben pedig betétkönyvek formájában a felszámoló bizottság rendelkezésére bocsájtani, ha a következő feltételek teljesítettek:

A régi igazgatóság kötelezettségei.

1. Az igazgatóság tagjai báró Solymossy Lajossal együtt kiegyenlítik az intézet aktívái között átmeneti számlán szereplő cca. 17 millió lej tartozást oly módon, hogy e számla fedezetére a felszámoló bizottság kezeihez készpénzben 13 millió lej befolyik, a hiányzó 4 millió lej pedig báró Solymossy Lajos betéteiből kompenzálattik.

2. A régi igazgatóság tagjai egy 8 millió lej összegű biztosítéki alapot teremtenek, a mely összeg megfelelő fedezetek formájában a felszámoló bizottság rendelkezésére bocsájtatik. E biztosítéki alap 6 millió lej erejéig csak akkor és azon mérvben használható fel, amennyiben a felszámolás befejezte után az összes hitelezők 100 százalékos igényei kielégítést nem nyertek. Ha esetleg annyi hiány mutatkoznék, hogy a 6 millió lej azok fedezésére elegendő nem volna, akkor a további hiányok a betétesek által létesített biztosítéki alapokból fedezendőek. Az igazgatóság tagjai által nyújtott további 2 millió lej biztosíték felhasználására csak akkor kerülhet sor, ha a

betétesek által létesített biztosítéki alap is felhasználható volt.

Hogyan elégítik ki a betéteseket.

3. Az Aradi Ipar- és Népbank összes betét hitelezőivel oly értelmű megállapodás létesítendő, hogy minden 20.000 lejen feletti betétes hozzájárul ahhoz, hogy a megegyezés megkötésének időpontjában fennálló tökéletesen levonással és az így levont összegek egy biztosítéki alap képezésére fordítottassanak.

b) Ezen betevők követeléseik fennmaradó 90 százaléka erejéig a helyi pénzügyintézetek betétkönyveit kapják az Aradi Ipar- és Népbank betéti könyvei ellenében. A betétek 1927. július 1-től kezdődően nem kamatoznak, viszont évi 10 százalékos kamatnak megfelelő összeg a felszámoló bizottság által időről-időre tartálékoltatnak és az így tartálékolt összegek az előző pont szerint igényelt betét-levonásokból képezett biztosítéki alap gyarapítására fordíthatóak. Az aradi pénzügyintézetek által kiszolgáltattott ezen betétkönyvek tulajdonosai azonban az Aradi Ipar- és Népbank vagyontételeinek értékesítése arányában lehetőleg rövid időközökben egyenlő százalékos arányban visszafizetéseket kapnának, tekintet nélkül azonban a felszámolás menetére és a vagyontételek mikénti értékesítésére ezen összegek a felek kívánságára legkésőbb 1929. év március 31-ig teljes összegükben visszafizettetnek.

c) A 20.000 lejen alóli betétek az 1927. június hó 30-án fennálló állomány szerint a felek kívánságára azonnal teljes összegben kifizettetnek.

d) Azon betétkönyvek, melyek 20.000 és 50.000 lej közötti betét tulajdonosoknak adtak ki betéteik ellenében, a felek kívánságára legkésőbb 1928. szeptember 30-ig teljes összegükben visszafizetendők.

4.) Az előző 2. és 3. pontban körülírt biztosíték, valamint a biztosítéki alap csakis az esetben használható fel, ha az intézet összes vagyontételeinek értékesítése után a befolyó összegekből az összes hitelezők igényei 100 százalékos erejéig fedezetet nem nyerne, tehát ezen biztosítékok csak Ausfall-garancia jellegével bírnak. A felhasználás sorrendjére nézve jelen határozat 2. pontja intézkedik.

A nagyrészvényesek garanciái.

5. Az Aradi Ipar- és Népbank nagyrészvényesei, akik a részvénytörzs felett rendelkeznek megfelelő formában vállalják azt a kötelezettséget, hogy a felszámolás kimondása esetén a felszámoló bizottságát az aradi pénzügyintézetek által delegált urakból választaná meg. Vállalja tovább azt a kötelezettséget, hogy a szükségessé válható újabb rendkívüli és rendes közgyűléseken biztosítsák a bankcsoport részére az általuk kívánt határozatok meghozatalához szükséges szavazattöbbséget, ezen kötelezettség biztosításául a részvényesek a bankcsoport által kívánt nyilatkozatokat, amelyek a közgyűlések összehívására, a szavazatok gyakorlására, a részvények egyszersmindenkori letételére, stb. vonatkoznak, a bankcsoport által kívánt formában alá fogják írni. Kötelezik magukat tovább arra is, hogy az intézet érdekkörébe tartozó vállalatok igazgatósági tagjainak lemondási nyilatkozatát legfeljebb 30 napon belül a felszámoló bizottság rendelkezésére bocsájtják azzal, hogy a felszámoló-bizottság e nyilatkozatokat belátása szerint érvényesítheti.

Az aradi bankok biztosítékai.

6. A transzaksióban résztvevő pénzügyintézetek által részben betétkönyvek formájában, részben készpénzben nyújtandó hitelek biztosítására a résztvevő százalékos arányai szerint egyenlő formában szolgálnak a felszámoló intézet összes aktívái. Elsősorban tehát az intézet értékpapír-tárolójában levő részvények és mindennemű értékpapírok, melyek a pénzügyintézetek valamelyikénél letétbe helyezendők, az intézet összes ingóeszközei, nemkülönben a váltó- és

folyószámlai kivonások, melyek megfelelő formában engedélyezendők.

7. Ez előző pont szerint nyújtandó hitelek a bankcsoport az arangement létrejöttének megkönynyítése céljából minden kamathaszon nélkül, a betétkönyveket pedig kamat- és jutalékmentesen bocsájtja a rendelkezésre, eleve kijelentvén, hogy a transzaksióban kifejtendő közreműködésért semmiféle anyagi ellenszolgáltatásra nem reflektál. Az aradi pénzügyintézetek által kiküldött komitét nevében: Fejér s. k., Faragó s. k., Ádám s. k.

Krenner Zoltán dr. ezután javasolja, hogy fenti tervezetet a bank mai helyzetére való tekintettel fogadják el és mondja ki a közgyűlés a részvénytársaság feloszlását, valamint az Ipar és Népbank felszámolását.

Indítvány a felszámolás elhalasztására.

Az előadó nagy figyelemmel hallgatott beszéde után Barabás Béla dr. szólal fel, aki szavaival a betétesek és részvényesek érdekeit kívánja megvédeni oly módon, hogy halasztási indítványt terjeszt a közgyűlés elé. A betétesek és részvényesek ugyanis a feloszlás kimondása előtt ismerni akarják a pénzügyintézet ügyeinek egész komplexumát. Ezért indítványozza, hogy a szanáló bizottság javaslatának, valamint a bank ügyeinek átvizsgálására egy öttagú bizottságot küldjenek ki, amely legkésőbb 30 napon belül tegyen jelentést a közgyűlésnek és csak e jelentés megtétele után határozzanak a feloszlás felől. Utána Koch Dániel ismerteti az intézet összeomlásának történetét, felsorolja azokat a hibákat, amelyeket az intézet vezetésében észlelt. Határozottan a 30 napos halasztás elfogadása ellen foglal állást, amely felesleges újabb veszteséggel járna.

A részvényesek többsége kimondja a felszámolást.

Steinitzer Pál dr. a részvényesek érdekében szólal fel és erélyesen követeli az eddig történt hibák jóvátételét. Azután Nagy Sándor dr. hosszú és nagy érdeklődéssel fogadott beszéd kíséretében világítja meg a helyzetet és rámutat mindkét indítvány előnyeire és következményeire. Nem foglal állást egyik irányban sem, hanem világos okfejtéssel magyarázza meg a betétesek és a részvényesek helyzetét. Követelte azonban, hogy a pénzügyintézet tisztviselői kara a bank liquidálásakor teljes kielégítést nyerjen. Krenner Zoltán dr. válaszol az összes felszólalásokra. Jól tudja, hogy történtek hibák, mert hiszen akkor nem jutottak volna idáig az események. A halasztást azonban a leghevesebben ellenzi, mert már egy percnyi idő sincs a további várakozásra. A Barabás Béla dr. által indítványozott bizottság csak ugyanazokat állapíthatja meg, mint amit a bankok kiküldött szakértői tapasztaltak. Az előadói indítvány ellenzői közül egyik sem hozott fel komoly okot a feloszlás elhalasztására és így kéri, hogy indítványát teljes egészében fogadja el a közgyűlés. Solymossy báró elnök ezután szavazásra teszi fel a kérdést és a közgyűlés 4582 szavazattöbbséggel az előadó javaslatát fogadja el és így az elnök kimondja a részvénytársaság feloszlását. Indítványozza továbbá, hogy a közgyűlés dr. Krenner Zoltánt és Fischer Jenő dr.-t küldje ki a maga részéről a felszámoló bizottságba, amelynek másik három tagja a szanáló pénzügyintézetek megbízottai: Ádám György, Faragó Rezső és Fejér Gábor vezérigazgatók. Dr. Krenner Zoltán és Fischer Jenő dr. a céget csak akként jegyezhetik, ha a szanáló bizottság egyik tagjának aláírása is ott szerepel. Azután a felügyelő bizottság megválasztására került a sor, amelybe Kneffel Béla, Raskai Miksa, Koch Dániel és Rossi Sándor kerültek.

Krenner Zoltán dr. indítványozza ezután, hogy fogadja el a közgyűlés az igazgatóság és felügyelő bizottság lemondását és a folyó évről adja meg részükre a felmentvényt. Barabás Béla dr. ellenzi a felmentvényt megadását, mire hosszú vita indul meg, amely szavazással végződik és a közgyűlés 3696 részvénytöbbséggel úgy a régi igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadja. Ezzel az akkorddal a nagy érdeklődéssel várt közgyűlés, amely szomorú kötelességet teljesített: egy régi, nagymultu magyar pénzügyintézetet temetett el, este kilenc órakor véget ért.

H I R E K.

A megfiatalítás demokráciája.

Olcsóbbá teszik a majomoperációkat. — Voronoff tanár érdekes nyilatkozata Bécsben.

— Minek megöregedni? — kérdi Sergej Voronoff, a párisi csodadoktor, a világ legnagyobb arckifejezésével, ha fekete mágiájának problémájáról kérdezősködnek — és miért kell fekete mágiáról beszélni? ... Hisz a megfiatalítás egész természetes valami. Szinte érthetetlen, hogy az emberiség nem jött rá erre. A titokra már pár ezer év előtt. Az Isten nemcsak azért teremtette a csimpánzt, hogy cirkusokban és állatseregletekben megbámuljuk, hanem hogy mirigyeit az ember rendelkezésre bocsássa. Csupán az átültetés a mi feladatunk.

— És mikép, — kérdi a látogató a megfiatalító mágust, aki a szálló halljában rajongóitól körülveve sziesztázik — hogyan vált be a mirigvelmélet a gyakorlatban?

Voronoff csendesen mosolyog.

— Kérdezze meg — mondja — azt az ezer páciens, aki már késem alatt volt. Mind egyik elérte második fiatalságát. De ez nem is az én érdemem. A tudomány már régóta foglalkozik ezzel a problémával. Eleinte preparátumokat csináltak, piulákat és injekciókat adtak, de aztán rájöttek, hogy az élő mirigy mégis csak másképpen hat. Biztosan hallott már az én ventimigliai csimpanztelemről. Itt szisztematikus csimpanztenyésztés folyik, mert azt akarom elérni, hogy az oltóanyag olcsó legyen és ne csak a gazdagok fiatalíthassák meg magukat. Demokratizálni kell a megfiatalítást. Ezért utazom be egész Európát. Itt Bécsben nem rendezek és nem operálok, hanem meg akarom az összes országok orvosait tanítani módszeremre. Azt akarom, hogy rövidesen ezer Voronoff fiatalítson a világon. Novemberben különben visszajövök Bécsbe, hogy az egyetemen előadást tartsak. A teoriám azt hiszem eléggé ismerik. Csak azt akarom megjegyezni, hogy pácienseim nemcsak tiég, hanem szellemileg is megfiatalodnak. Hetven éves aggokból negyven éves tetterős emberek lesznek, akiknek alkotóképük és fantáziájuk új életre kél és ismét van kedvük élni. Mert hiszen ugyebár — fejezi be Voronoff — csak egy jó van a földön és ez a fiatalság.

— Gyászmise I. Ferdinand királyért. Hoi nap délelőtt tíz órakor rekviem lesz az aradi görög keleti katedrálisban, Ófaisége I. Ferdinand király halálának 40-ik napja alkalmából. Az ünnepélyes istentiszteleten az összes aradi katonai és polgári hatóságok fejei és a köztisztviselők vesznek részt.

— Szerb költőből jugoszláv követ. Belgrádból jelentik: A magyar külügyminiszterium átiratban közölte, hogy hozzájárul Ducic Jánosnak, az ismert szerb költőnek budapesti jugoszláv követté való kinevezéséhez.

— A forgalmi értekezlet a vízumkényszer ellen. Genfben jelentik: A harmadik nemzetközi forgalmi értekezlet határozatot fogadott el, amelyben kifejti ama reményét, hogy a legközelebb már megszabadul a nemzetközi forgalom akadályaitól, tehát a vízum- és utlevélkényszertől.

— Megcáfolt szenzáció a magyar optások ügyében. Bucurestiből jelentik: A Cuvantul ma genfi magánjelentés nyomán azt a meglepő hírt közli, hogy Titulescu külügyminiszter az erdélyi optások kártalanítása ügyében a magyarok által kért kilenc millió angol fonttal szemben, kötelező jelleg nélkül, két és fél millió fontot ajánlott fel. Az ajánlat tekintetében még nem történt döntés és az ügyben Chamberlain, Vanderwelde és Adatei tovább folytatják a tárgyalásokat. Ezt a hírt a lap csak a legnagyobb fentartással közli és megjegyzi, hogy politikai körökben teljesen kizártnak tartják, hogy Titulescu ilyen ajánlatot tett volna. A szenzáció tényleg rövid ideig tartott, mert a Viitorul mai számában már kategorikusan megcáfolja a Cuvantulnak azt a genfi magánforrásból származó hírt, amely szerint Titulescu külügyminiszter kijelentette volna, hogy hajlandó a magyaroknak két és fél millió font sterling kártérítést adni az optások ügyében.

Gyermektartás — az állam pénzéből.

Az öngyilkossá lett Tomescu igazgató törvénytelen gyermekének a hivatalos lap pénztárából utaltak ki nagy összegeket. — Szenzációs fordulat várható a Monitorul Oficialnál történt visszaélések ügyében.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A Monitorul Oficial-nál elkövetett sikkasztások ügyében megindult széleskörű vizsgálat mai újabb fejleménye, hogy az ügyészség felnyitatta az államnyomda és a hivatalos lap pénztárait és az azokban talált összegeket további rendelkezésig a pénzügyminiszteriumba utalta be. Petcunak, a központi pénztárnoknak a kasszájában több százezer lej találtak, míg Tomescu pénztárában mindösszes hatszáz lej értékű szakadozott állapotban levő kisebb címletű bankjegyek és aprópénzek voltak. Az új tisztviselők különben már átvették Petcu teendőit, aki állandóan azt hangoztatja, hogy ártatlan és felelőtlen áldozata csupán. Nagy meglepetést keltett, hogy az ügyészséghez újabb feljelentések érkeztek, amelyek alapján most más irányban is megindult a nyomozás, amelynek következtében legközelebbre szenzációs újabb letartóztatásokat várnak.

Ezek szerint eddig már megállapítást nyert, hogy az öngyilkossá lett Tomescu igen intim viszonyban állott a hivatalos lap egyik fiatal és csinos tisztviselőjével, Eremia Rozáliával. A feltűnő szépségű, 20 éves hivatalnokleány mindössze két éve van az államnyomda szolgálatában, amely állásába Tomescu juttatta, akivel való viszonya a Monitorul

— A rainai megszállócsapatok csökkentése. Berlinből jelentik: A szövetséges államok ma értesítették Németországot, hogy a rainai megszálló csapatok számát 1100 fővel csökkentik.

— Róth Lipótné temetése. Mélységesen nagy részvét mellett helyezték ma délután örök nyugalomra Róth Lipótnét, Vörös László dr. lapszerkesztő édesanyját. A temetési szertartáson Arad város előkelő társadalmának minden számottevő tagja megjelent, hogy utolsó útjára kísérje a köztisztületben állott uriaszont. A gyászszertartást, amely az aradi zsidótemetőben folyt le, az énekkar gyászdala vezette be, majd Weisz Sándor főkantort énekelte megható gyászimát, végül pedig Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi magasan szárnyaló beszédben méltatta az elhunyt kiváló emberbaráti munkásságát, társadalmi tevékenységét. A megkapó gyászbeszéd után örök nyugalomra helyezték az elhunyt urinót.

— Briand távolmarad a Népszövetség megnyitójától. A politikai köröket — mint a genfi jelentések mondják — élénken foglalkoztatja az, hogy Briand nem vesz részt a Népszövetség megnyitó ülésén. A hivatalos jelentés szerint Briand gvendékedése miatt csak szeptember 5-én utazik Genfba és addig a francia delegáció vezetője Boncour lesz. Chamberlain egyébként ma Párisba érkezett, ahol az állomáson Briand várta az angol külügyminisztert. Londoni jelentések szerint Anglia népszövetségi megbízottjává a lemondott lord Cecil helyébe lord Onslow-et nevezték ki.

— Valerian alezredes gyilkosa megkezdte fegyházbüntetését. Budapestről jelentik: A büntetőörvényssék ma kihirdette Kosztka István előtt, aki egészségi okokból eddig szabadlábon volt, a Kuria ítéletét, amely három évi fegyházbüntetést mér Valerian alezredes gyilkosára. Kosztka nyomban megkezdte büntetésének leülését.

— Cionista kongresszus Bazelen. Bazelenből jelentik: Tegnap este nyolc órakor a világ minden részéről kiküldött delegátusok és vendégek jelenlétében megnyitott a XV-ik jubiláris cionista kongresszus a bazei mintavásár csarnokában. A csarnokot a delegátusok és vendégek zsúfolásig töltötték meg. A megjelenteket dr. Weizmann Chaim, a cionista világszervezet elnöke üdvözölte, majd megnyitottnak jelentette ki a kongresszust. Utána Nachum Szokolov tartott hosszabb beszédet. A különböző hatóságok és testületek üdvözölték ezután a zsidóság világparlamentjét. A kongresszusi elnökség megválasztása után Martin Buber emlékbeszéde mondott Achad Haamról, a zsidó nép nagy halottjáról. A hivatalos megnyitás után a kongresszus állandó választmányára tartotta meg alakuló ülését.

Oficial-nál tudott dolog volt. Annál is inkább, mert ez a viszony nem is maradt következmények nélkül és egy évvel ezelőtt Eremia kisasszonynak gyermeke született, akiről aztán Tomescu gondoskodott. Amikor a gyermek megszületett, Tomescu többszázezer lej adott át kedvesének és ezt az összeget is a Monitorul Oficial pénztárából utaltatta ki. Amikor a vizsgálatot lefolytató hatóságok értesültek Tomescunak erről a viszonyáról, nyomban a rendőrségre idézték be Eremia Rozáliát, akinek a kihallgatása azonban még nem történt meg. A lakásán tartott házkutatás eredményéről szintén nem adott ki jelentést a rendőrség. Ismeretes egyébként, hogy a vizsgálat során felértékeltek a sikkasztók vagyonát, amelyet a pénzügyminiszter intézkedésére ma zár alá helyeztek. Tomescu, Petcu és Falcoianu vagyonára elrendelt büntügyi zárlatot ma délelőtt már foganatosították is.

Csütörtökön minisztertanács lesz a Curtea de Argesbe menő különvonaton. A minisztertanács főként a most leleplezett nagyszabású csalásokkal fog foglalkozni és az a terve, hogy a közintézmények pénztárait havi ellenőrzésnek fogják alávetni. A bucaresti-i ügyészség pedig ma elhatározta, hogy a Monitorul Oficial ügykezelését egészen 1918-tól kezdődőleg revízió alá veszi.

— Az interparlamentáris unió új magyar tanácsstagjai. Párisból jelentik: Az interparlamentáris unió ismét Adelschweg bárót választotta meg elnökéül. Az új tanácsstagok Magyarország részéről Apponyi Albert gróf és Berzeviczy báró lettek.

— Szerencsétlenül járt egy jugoszláv katonai repülőgép. Innsbruckból jelentik: Ma megtalálták a szombat óta eltűnt jugoszláv katonai repülőgépet. A gépet az Izabella hegy-csucs alatt teljesen összetörve lelték meg, mellette egy szerb pilótaiőhadnagy és E. Petrovici alezredes összetört és megfagyott holtteste feküdt.

— Ujabb csődkérelmek a timisoarai Farmacon ellen. A timisoarai (temesvári) Farmacon-drogéria fizetésképtelenségi ügy, amelyről már egy ízben írtunk, most újabb állomáshoz érkezett el. A timisoarai (temesvári) törvényssék cégbíróóságánál ugyanis ma két újabb csődkérvényt adtak be a cég ellen. Ismeretes, hogy Ernst Aladár tragikus öngyilkossága után a Farmacon hitelezői értekezletet tartottak és úgy határoztak, hogy a céget egy másik gyógyszer-céggel likvidáltatják, hogy így biztosítva legyen a felszámolás idejére is a kvóta fizetése. Az értekezlet eredménye az volt, hogy egy bizottságot küldtek ki, amelynek az volt a feladata, hogy a likvidálást a Gea-Krayer-céggel tárgyalja meg. A megbeszélések elhúzódtak egész mostanig. A Gea-Krayer-cég hajlandónak mutatkozott átvenni a Farmacon árukészletét 2,200.000 lejért, de csak úgy, ha a hitelezőket Gea-Krayer részvényekkel elégítheti ki. A hitelezők azonban mivel sok köztük az olyan, aki készpénzkölcsönt adott a Farmaconnak, azt kívánták, hogy a Gea-Krayer készpénzért vegye át az árukészletet. A cég hajlandó volt erre is, de ebben az esetben csak 1,800.000 lejért akart fizetni az árukért. A hitelezők ezt az összeget kevésnek találták és ezért elhatározták, hogy csődmegnyitási kérelemmel fordulnak a bírósághoz. Az első ilyen kérelmet dr. Bauer Imre orvos adta be 20.000 lejes követelése erejéig, a másikat pedig a német, helsenbergi vegyi ipar r.-t., amely 11.000 lej áruhitelt adott a Farmaconnak. A csődkérelmek ügyében a bíróság még nem tűzött ki határidőt, viszont valószínűnek látszik az is, hogy nemsokára még több csődkérelmek érkeznek be majd a bírósághoz ebben az ügyben.

— 5,000.000 lej nyerhet, ha vesz egy fél sorsjegyet 25 lejért a „Loteria sinistrilor” által kibocsátott sorsjegyekből, amelyeket minden trafikban árusítanak.

— Fogva marad a bélyeghamisítással vádolt ügyvéd. Megirtuk annak idején, hogy a dévai ügyészség letartóztatta Róth Manó dr. tekintélyes vulkáni ügyvédet, aki ellen az a vád, hogy hamis 10 lejes okmánybélyegeket hozott forgalomba. Az ügyvéd letartóztatásakor azzal védekezett, hogy nem volt tudomása a bélyeg hamis voltáról, mert azt egyik ügyfelétől fizetés fejében kapta. Az ügyészség a védekezést nem fogadta el, mert annak ellenére, hogy Róth dr. ügyfele, Fuchs E. vulkáni kereskedő, akitől a hamis bélyegek származnak, megszökött, nem látta be igazoltnak Róth Manó dr. jóhiszeműségét. A letartóztatási végzést, melyet tíz nappal ezelőtt adtak ki Déván, Róth Manó dr. ügyvédje, a dévai ügyvédi kamara dékánja útján megfélebbezte a letartóztatást a törvénytörő tanácsához, amely az ügyvédet szabadlábra helyezte. A törvénytörő tanács döntését a dévai ügyészség felebbezte meg s így került az ügy a timisoarai királyi ítélőtábla elé. A táblai tanács tegnap foglalkozott Róth dr. ügyével és hosszas tárgyalás után megerősítette a letartóztatást úgy, hogy Róth dr. továbbra is a dévai ügyészség foglya marad.

— Letartóztatott botrányokozók. Az aradi államrendőrség az éjszaka folyamán letartóztatta Pollák Mihály és Curila András nevű gáji napszamosokat, akik nagy éjszakai botrányt okoztak és inzultáltak a járőröket. Curiláról kiderült, hogy különböző bűncselekmények miatt régebben körözi a rendőrség.

— Eltűnt egy aradi fiú. Naan Demeter Str. Grivitei (Miklós-ucca) 2. számú ház lakója bejelentette az aradi államrendőrségen, hogy György nevű tizenhét éves fia eltűnt lakásáról. A fiú négy nappal ezelőtt távozott azzal, hogy fél óra múlva visszatér és azóta eltűnt. A rendőrség megindította a nyomozást az eltűnt fiú után.

— Lisztlopással vádolt lakó. Tagányi Jánosné ghyoroci (gyoroki) lakos feljelentést tett az aradi államrendőrségen Galbach Péter Str. Russu Sianu (Aulich Lajos-u.) 1. számú ház lakója ellen, aki állítólag föle nagymennyiségű lisztet elulajdonított. A rendőrség megindította a nyomozást.

— A „Detroit Búszkesége”-nek európai útja. Londonból jelentik: Minchin és Hamilton pilóták ma reggel fél nyolckor elindultak Londonból Kanada felé. — Belgrádból jelentik: A „Detroit Búszkesége” ma reggel fél öt órakor Belgrádból tovább repült Konstantinápolyba.

— Beiratások a Városi Zeneiskolában szeptember 1—5-ig mindennap délután 2—5 óráig.

— A timisoarai zsidó középiskolában az 1927—28 iskolai évre a beiratások 1927. szeptember hó 1—6-ig történnek. Az összes iskolák, névszerint a 8 osztályos fiuliceum, a 4 osztályos leánygimnázium és a 4 osztályos felső kereskedelmi iskola nyilvános joguak, vagyis a tanulók saját intézeti tanáraik előtt vizsgáznak és államérvényes bizonyítványokat kapnak. Az épülő internátus az 1927—28. tanév folyamán előreláthatólag meg fog nyitni. Bővebb felvilágosítással (válaszbélyeg) szolgál az igazgatóság.

— Az Acsev-nyugdíjasok figyelmébe. A volt Acsev nyugdíjasainak szeptember havi nyugdíjelőlegét szeptember 1-én, csütörtök délután 4 órakor fizeti ki a CFR helyett az Arad-Brád Ipari Részvénytársaság pénztára.

— Dr. Kabdebó György értesíti pácienseit, hogy hazaérkezett.

— 50%-os kedvezmény Lippafüreden. Lippafüred igazgatósága szeptember 1-től október 15-ig 50%-os kedvezményt nyújt a szobaáraknál, egy ágyas szoba 30 lejtől, két ágyas szoba 45 lejtől.

— Dr. Ungár hegedűkurzusai, Bohuspalota.

— Fodor magániskolában beiratások szeptember 1—9. Előkészít 5—6 éves gyermekeknek ovoda helyett. Str. G. Popa (Ferdinand-u.) 3.

— H. Sziklay Gizl táncitanárnő, tánciskoláját kezdők részére szeptember hó 1-én a Strada Cercetasilor 7. (Szent Pál-ucca) tánctermében megkezdli. Külön gyermek (baba)-kolonok, 4 éves kortól kezdve. Magánórák megbeszélések szerint. Kolonokban tanítva lesznek a legújabb modern táncok: Bananas-Slid, Heerbic-Jeebics, New-Blues, New-Black bottom, Charleston 1927. Beiratkozás és bővebb felvilágosítás lakásán, Strada Cercetasilor 7.

— Milttermüller József zenetanár szeptember 1-én kezdli zongora- és gordonka tanítását Piata Avram lancu 21. sz. a.

Szabadon engedik a gyujtogatással vádolt pancotai kereskedőt

A vizsgálat nem produkált terhelő adatokat Galló János ellen.

(Arad, augusztus 31.) A nagy szenzációvá szélesült pancotai raktár-égés meglepő fordulatokban gazdag ügye mára újabb érdekes fázisához érkezett el. Mint annak idején részletesen megirtuk, a rejtélyes pancotal tüzeset ügyében megindult vizsgálat a szándékos gyujtogatás büntettét vélte megállapítani s ezért a csendőrség őrizetbe vette és az aradi ügyészségre szállította be Galló János dús-gazdag pancotai nagykereskedőt, az elhanyagolt raktár tulajdonosát. Galló ellen tulajdonképpen egy aradi biztosító társaság feljelentésére indult meg az eljárás, miután az a gyanu merült fel, hogy a több millió értékű felhalmozott árut tartalmazó raktárpilletet maga Galló gyujtotta, vagy gyujtatta fel, hogy az állítólag tulmagasra értékelt áruaktár biztosítási díját megkaphassa. A biztosító társaság gyanuját alátámasztotta Galló egyik segédjének, Kohn Vilmosnak a vallomása, aki a csendőrségen történt kihallgatása során azt a leleplező kijelentést tette, hogy gazdája nagyobb összeget ígért neki, ha az érdekében kedvező vallomást tesz. Arról azonban semmit sem tudott mon-

dani Kohn, hogy ki volt a tulajdonképeni gyujtogató, amiért ezt a megindított vizsgálat sem tudta kideríteni. Epen ezért szükségessé vált Kohn újabb kihallgatása, aki ma Radu Pascu vizsgálóbíró előtt részben visszavonta a csendőrségen tett vallomását s most már mit sem akar tudni Galló állítólagos megvesztegetési ígéretéről. Miután azonban a vizsgálat amúgy sem tulajdonított fontosságot Kohn Vilmos első megbízhatatlan vallomásának, annál kevésbé is, mert hiszen a részletes megvizsgálás körülményekből semmi pozitívum nem merült fel Galló bűnössége mellett. Radu Pascu vizsgálóbíró a mai napon a maga részéről befejezettnek vette a gyujtogatás ügyében megindult vizsgálatot és az iratokat azzal a megjegyzéssel tette az ügyészséghez, hogy semmi kifogása nincs a bizonyára ártatlanul fogságba vetett Galló János szabadlábrahelyezése ellen. Az ügyészség valószínűleg már a holnapi napon dönt a szabadlábrahelyezés ügyében s Galló előreláthatólag a holnapi nap folyamán el is hagyhatja az aradi ügyészség fogdáját.

Erdély magyarsága a kisebbségi vezérigazgatóság ellen

Szeptember hatodikán kezdi meg működését a kisebbségi ügyosztály. A Magyar Párt körében nagy ellenérzéssel találkozik az a hír, hogy a kisebbségi vezérigazgató Tökés Ernő vagy Kiss Géza lenne. — Az új ügyosztály tulajdonképpen a kisebbségek panaszirodája lesz. — Csütörtökön dönt a minisztertanács a személyi kérdésekről.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i munkatársának telefonjelentése.) Néhány nappal ezelőtt már röviden jelentettük, hogy a belügyminiszterium egy kisebbségi vezérigazgatóság felállítását tervezi és a vezérigazgatóság vezetésével Tökés Ernő bucaresti-i esperest, vagy Kiss Géza volt egyetemi tanárt, liberális szenátort bizza meg. Az első értesítések úgy szóltak, hogy abban az esetben, ha a kormány Kiss Géza személye mellett döntene, abban az esetben a kisebbségi ügyosztályt államtitkársági rangra emelné. Az eddigi tervek szerint e kisebbségi ügyosztály szeptember hatodikán már meg is kezdene működését. Ez a hivatalos körökben is megerősítést nyert híradás a magyar pártban nagy megdöbbenést keltett, melynek a párt egy Bucarestiben tartózkodó vezető tagja bucaresti-i munkatársunk előtt a következőkben adott hangot:

— Nem tudom elhinni, hogy a kormány tényleg komolyan szándékozná felállítani a kisebbségi szakosztályt és főleg nem hiszem, hogy annak a vezetését akár Tökés Ernőre vagy Kiss Gézára bizza. A kormány teljesen tisztában van azzal, hogy az erdélyi magyarság pártja ezt a két embert kizárta tagjai sorából és ez a tény ugyan esetleg lehet igen jó ajánlólevél a kormánykörökhöz, azonban nem hiszem, hogy egy ilyen komoly állásra, mint amilyen a kisebbségi ügyosztály, a kormány egy olyan embert tenna, kinek személye állandó provokáció lenne az erdélyi magyarság szemében. Nem hiszem ezt már annál is inkább, mert hiszen még csak nemrégiben jelentette ki Duca külügyminiszter, hogy egyáltalában nincs megelégedve azzal az eredménnyel, melyet a választások alatt Kiss Géza, Tökés Ernő és társai hoztak. Már pedig az itteni parlamenti szokások szerint egy államtit-

kári rangú állás csak olyan pártot illet meg, melynek parlamenti jelentősége is van... Nagyon valószínű, hogy ez az egész hír hasonló ahhoz a kőszá híreszteléshez, melyet a választások alatt kolportáltak, hogy gróf Bethlen Györgyöt nevezné ki a kormány kisebbségi miniszternek...

A kétségtelenül érdekes ügy mibenlétéről a belügyminiszteriumban is érdeklődött bucaresti-i munkatársunk s onnan az alábbi információkat kapta:

— A kormánynak tényleg az a szándéka, hogy felállít egy kisebbségi ügyosztályt. Azonban ez az ügyosztály Tatarescu kisebbségi miniszter vezetése alatt fog állni. Tatarescu miniszter ugyanis Bratlanu Jonel bizalmi embere, vagy amint a román lapok írják, „Jonel próféta”, viszont annyira el van foglalva az ugynevezett nagy politika kérdéseivel, hogy szükségesnek mutatkozott a kisebbségi ügyek apró-cseprő, hogy így mondjuk, csirkeporainak elintézésére egy ügyosztály felállítása. Ez ügyosztály természetesen nem a kisebbségi politika nagyvonalú ügyeivel fog foglalkozni, hanem egy közvetítő szerv lesz a belügyminiszterium és a többi miniszteriumok között. Vagy ha úgy vesszük, egy panasziroda. Tatarescu miniszter, mint említettem, annyira el van foglalva, hogy naponta legfeljebb egy órát tölt a belügyminiszteriumban, ugyanennyi időt tölt a Boulevard Pachen levő sáncok-központon és természetesen annyira túl van halmozva munkával, hogy már fizikailag sem igen bírja. Ezért kellett az ügyosztályt megszervezni és úgy hírlik, hogy szeptember hatodikán kezdetét is veszi az ügyosztály működése. Ami a személyeket illeti, arra vonatkozólag nem nyilatkozhatom, mert a jövő csütörtöki minisztertanács fog dönteni afelől, hogy kit állít a kisebbségi ügyosztály élére.

— Dr. Krauss József sebész-nőorvos szabadságáról megérkezett. Rendel. Bul. Reg. Ferdinand No. 43. d. u. 3—5-ig.

— Thómes Béla tánciskoláját kezdők és haladók részére megnyitja szeptember 1-én, a városligeti lövölde tánctermében. Tanítanak az idej összes táncművészek.

— A tanév kezdetével felhívjuk a vidéki szülők figyelmét Arad egyetlen magyar finevelő intézetére, a Kat. Internátusra. Benne a tanulóiak nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül nyernek olcsó ellátást és gondos felügyeletet. Prospektus kapható az intézet igazgatóságánál. Cime Arad, Str. Nicu Filipescu 36., volt Flórián-u.

HALLÓ | ARAD | HALLÓ |
Reméljük, hogy megnézi
NEVETŐ-TÜCSÖK
világláger filmünket.
Szívvelyes üdvözléttel:
LYA MARI,
HARRY LIEDTKE,
VEREBES E,
főszereplők.

Egy kis vihar — s oda vannak a telefonhuzalok Romániában

Télen megszűnik a telefonösszeköttetés a regát és Erdély között. Teljesen kilátástalanná teszik a telefonforgalmat az elrozsdásodott acéldrótok. A bucaresti-i főposta pesszimiztikus nyilatkozata.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata). Az utóbbi napokban — mint jelentettük is — a regátban erős vihar volt. Erdély felől a tenger felé vorult a vihar és másnapra megszűnt minden telefonösszeköttetés a regát és Erdély között. Az összes telefonvezetékek, melyek a regátot Erdéllyel összekötik, pozdorjává voltak szakadva. A bucaresti-i főposta technikai osztálya természetesen azonnal intézkedett a telefonhuzalok helyreállítása ügyében és minden állomásról nyomban kivonultak a technikai osztagok, hogy összefoldozzák a megromlott huzalokat. És dicséretére legyen mondva a technikai osztálynak, a több száz kilométeres vonalat alig két-három nap alatt helyre is hozták. Ez történt egy héttel ezelőtt és ma reggel újból vihar vonult el a regát felett s a reggeli órákban a bucaresti-i főposta telefon-osztályában már megint ki volt téve egy hosszú lista, hogy mely városokkal szakadt meg a telefonösszeköttetés.

Felkerestük a főposta technikai osztályának egyik vezetőjét, aki a következő felvilágosítást adta a telefonvonalaink szomorú helyzetéről:

— Teljesen kétségbeesve nézünk az őszi szezon felé, amikor tudvalevőleg gyakrabban a szélviharok. Bizonyos az, hogy az őszi szezonban úgy fogunk járni, hogy míg a telefonhuzal egyik részét megjavítottuk, addig közben a másik részét szétrombolja a vihar. A huzalok legnagyobb része olyan állapotban van, hogy nem érdemes javítani. Ugyanis a huzalok legnagyobb része régi acéldrót és ez az idők alatt teljesen elrozsdásodott és olyan törékenyvé vált, mint az üveg. A legkisebb szélvihar, aminek egy modern vezeték ellenállna, ezt a régi acélvonalat, mintha csak valami játékszer volna egy gyerek kezében, apró darabokra töri. Mi természetesen a vihar elvonultával kimegyünk a helyszínre és javítjuk a huzalt. Azonban mi történik? Mi a jó, modern anyagot, a drága bronzhuzalt dolgozzuk bele a régi acéldrótokba, pedig igen jól tudjuk, hogy alig pár nap múlva újra ki kell vonulnunk, hogy a javítás melletti helyet, a mely időközben megint elszakadt, újjal pótoljuk. Tessék végignézni az országutak mellett elhaladó telefonvezetéseket és még a laikus is láthatja, hogy az csupa toldás-foldás. De nem is ez volna a legnagyobb hiba. A baj ott van, hogy a vonalak még mindig tele vannak törékeny acéldrótokkal... Ha sikerülne elérni azt, hogy annyi legyen a vonalakon a javítás, hogy már a huzal csupa javított bronzanyagból lenne, akkor kapunk egy kis lélekzetet...

— Bizonyos az, hogy az őszi szezon kezdetén minden héten lesz egy-két nap, míg a telefonvonalak üzemen kívül lesznek. Kint a szabad mezőkön ilyenkor még könnyen megy a munka és a munkások szívesen is dolgoznak. De mi lesz télen, amikor nemcsak a szélvihar, hanem a vonalakra nehezedő hóréteg is sok kárt okoz? Egészen bizonyos az, hogy a téli hónapok legnagyobb részében Erdély el lesz vágva a fővárostól. És az is bizonyos, hogy nemcsak telefon, hanem táviró sem lesz. Tavaly óta kétségtelenül rosszabbodott a helyzet és tavaly történt meg ez az eset. Majd nem öt napig nem volt se telefon, se táviró, rádióval bonyolítottuk le az egész táviróforgalmat. Páris, Bécs, Berlin pompásan működött, azonban Kolozsvárral nem tudtunk dolgozni, mert az egyik antenna felsővezetéke elszakadt és akkor történt meg, hogy egy ur, a kinek valami végtelenül fontos ügye lett volna Kolozsvárral, feladott egy rádiótávíratot Berlinbe egy ottani ismerőséhez, hogy az küldjön ugyancsak dringend rádió-távíratot Kolozsvárra. És Kolozsvár meg is kapta a táviratot s kézbesítette a félnek, aki persze nagyot nézett, amikor berlini keltezéssel kapott Bucarestből üzenetet.

— Csak egy dolog segíthet rajtunk, ha a telefonvezetékeket sürgősen kicserélik. Sajnos, ez már nem történhetik meg az idén, mert a kedvező időt már elszalasztottuk, azonban jövőre már a korai nyári hónapokban hozzá kell

kezdeni az új telefonvezeték kiépítéséhez. Természetesen ehhez pénz kell és pedig sok pénz, azonban hogyha a kormány látni fogja azokat a végtelen siralmas állapotokat, amelybe az idén télen a telefonvezetékek kerülni fognak, bizonyos, hogy a szükséges összegeket még a föld alól is, de előkeríti erre a célra. Hogy még jobban alátámasszam a fentieket, hivatkozom a temesvári telefonvonalra, melyet néhány évvel ezelőtt építettek. Ez a vonal, amely tulajdonképpen a Bucarest—Belgrád összekötő kapcsa, teljesen új vonal, a legmodernebb szigeteléssel, bronzhuzalból készült. Ugyanakkor a midőn az összes többi vonalakra a munkások ezreit kell kiküldeni, hogy toldják-foldják a sokat szenvedett huzalokat, addig a belgrádi vonalon semmi baj nincs. Az új huzal dacol a viharral... Természetesen az ideális állapot az volna, ha sikerülne nekünk is utánozni a külföldi példát, a földalatti kábelt, mely az egyetlen megoldás a légköri viharokkal szemben...

Művészet.

* Az aradi színház műsora. Szombat este: Monna Vanna. Beregi Oszkár felléptével. Vasárnap délután: Vasgyáros. Beregi Oszkár felléptével. Vasárnap este: Hamlet. (Reinhardt rendezésében) Beregi Oszkár felléptével.

* Az aradi színház iroda hírel. Európai szenzáció volt Shakespeare Hamlet-jének Reinhardt elgondolásában való színrehozása és valóságos forrongást idézett elő a földkerekség majd minden jelentős színházán. Beregi Oszkár a címszerepben most éri el az aradi állomását a „frakkos Hamlet”. Beregi Oszkár számára az aradi színház forró sikere emlékével van telve s így érthető, hogy rendkívüli ambícióval rendezzi a darabot, természetesen Reinhardt elgondolásában. Partnerai az aradi drámai együttes kiválóságai: Fekete Irén, Mészáros Győző, Olasz, Hetényi, Borovszky, Kun; Kallós és Földes Mihály. — Maeterlinck a Nobel-díjjal koszorúzott költő világhírét elsősorban Monna Vanna című darabjának köszönheti, amely diadalmasan járta be a világ minden színházát. A darab főszerepét, Primizvallet Beregi játsza, partnere Fekete Irén. A többi fontos szerepeket Olasz, Földes M. és Kallós alakítják. — Vasárnap délután Ohnet nemes romantikájú Vasgyárosa kerül színre, olcsó helyárral, Beregivel. — Boross—Kökénytársulat hirdett előadásai közébejött akadályok miatt rövid halasztást szenvednek.

* Kertész Mancsi az aradi színház tagja. Most folynak Erdélyszerte a szintársulatok szervezkedései és ennek kapcsán az a hír kelt szárnyra, hogy Kertész Mancsi, az aradi szintársulat kiváló szubrettprimadonnája a cluj (kolozsvári) színházhoz szerződött. Most illetékes helyről azt az információt nyertük, hogy Kertész Mancsi a jövő szezonra is az aradi színháznak tagja lesz és szerződése már véglegesített is. Clujon (Kolozsváron) csak Janovics Jenő dr. felkérésére csak a beteges kedő Mende Klári helyettesíti.

* Walter Cornelius és Gertrud Cornelius szeptember 1-én nyitják meg ismét zeneiskolájukat, ahol zongora és orgonajátékot, zeneelméletet és éneket fognak tanítani. Cím Piata Luther (Luther-tér) 3. II. emelet.

* Fetter Irén az énektanítást szeptember 1-én kezdi meg lakásán, Str. Cosbuc 4., I.

APOLLON

„Lux Journal”
1. telefonában.

Vigiléték 1. felv.

Nevető férj.

A hasonímű operett után 8 felv.
Főszerepben:
Livio Pavanelli

Előadások
5, 7, 10-kor.

Morsékelt
helyérek!

M
a
e
s
ü
t
ö
p
t
ö
k
ö
n

ERZSEBET MOZGO.

Ma d. u. 1/2 7 és este 1/10 órákor utójjára

Aradon PREMIER!

SZERETLEK

Pazar kiállítású gyönyörű sláger-film. Főszerep:
Alfons Fryland, Liane Hald és Livio Pavanelli.

Holnaptól:

ARTATLAN ZSUZSI, Lilian Harveyvel.

Szép idő esetén az esti előadások a kárhelyiségben.

* Molnár Erzs zongoratanárnó vállal növendékeket a legmagasabb fokig, azonkívül énekesek korrepetálását és kamarazene tanítást lakásán. Uj Neuman-ház I., 17.

* Békefi—Szalay zeneintézetben, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 7., II. em., a tanítás megkezdődött. Beiratások egész nap esz-közölhetők.

Rádió-műsor.

Csütörtök, szeptember 1. Wien—Grác. 16.15. Singer Ipolyka hagedümvész nő hangversenye. 20.05. Operarészletek. — Zágráb. 22. Hangverseny. — Stuttgart. 20.15. A filharmonikus zenekar hangversenye. — Róma. 17.45. Szórakoztató zene. — Pozsony. 19.30. Operaelőadás. — Nápoly. 21. Dalest. — München. 20. Szonátaest. — Milano. 20.45. Hangverseny. — Leipzig. 20.15. Operettelőadás. — Frankfurt a. M. 20.15. Régi zeneszámok. — Boroszló. 16.30. Hangverseny. — Berlin. 20.30. Német népdalok. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 17. Cigányzene. 20. Az Opera szimfonikus zenekarának hangversenye. 22. Gramofon hangverseny.

SPORT

O Crisana (Sebis)—BMTE (Bellu) 1:0 (0:0). Vasárnap játszotta le barátságos mérkőzését a sebis Crisana otthonában a BMTE ellen, amely a vendéglátó csapat fenti goalarányu győzelmével végződött. Az erős iramu mérkőzésen a Crisana csaknem állandó fölényben volt és hogy nem győzött nagyobb goalarányal, az csak a BMTE nagyon jól funkcionáló közvetlen védelmének tulajdonítható. A Crisanából Grozda, Killik, Zimonyi és Lipták váltak ki, a BMTE legjobbjai pedig Bezenyi I. és Goldis voltak. — A mérkőzés az erélyes Fackelmann vezette le közmegeledésre. Csanádi-palota, II. emelet.

O Fülöpp Béláné sikeres szereplése az oradeai (nagyváradi) tenniszversenyen. A most hétfőn befejezett oradeai (nagyváradi) tenniszversenyen az aradi Hellas színeit egyedül Fülöppné képviselte, aki ezidőszert két-ségekívül Erdély első nőjátékosa. Az Aradkerületi, Timisoara és Cluj városának bajnokságai után biztosan nyerte Oradea női bajnokságát. Kehrling Bélával együtt megnyerte a vegyes-páros bajnokságot is, míg a női-páros bajnokságban a cluj Giurgutinével játszva, partnerének gyenge játéka miatt kénytelen volt a második helyezéssel beérni. Fülöppné ideai szereplései után meg kell állapítanunk, hogy játéka rendkívül sokat fejlődött és tenniszkörökben nagy érdeklődéssel tekintenek a bucaresti-i őszi nemzetközi versenyen Stefanescu kisasszonnyal való találkozására el.

— Európa kardvívóhajnoksága. Vichyből jelentik: Tegnap délután folyt le Európa kardvívóhajnokságának középdöntő-mérkőzése 18 vívó részvételével. A döntőbe került első csoportban a helyezés sorrendje a következő: Petschauer hat győzelem, Bini öt győzelem, Salafia, Glykais, Rozgonyi és Paczena. A második csoportban Uhlyarik hat győzelem, Gombos öt győzelem, Terstyánszky öt győzelem. Anölm, De Yong (Hollandia), Pulitti, Ragno Dolesca (Románia) két győzelem.

1 - én, Urániában kettős csütörtök műsor

Istenek, emberek, állatok.

Gyönyörű indiai tört. 7 felv.
Főszereplők:

Ellen Kürty és Mészáros Gyula

Előadások kezd. 5, 7 és 10-kor

Korista leány.

Szerelmi regény.
8 felv.

Főszerepben:

BETTY COMPSON.

A hölgyközönség figyelmébe! Kalaptanfolyamomat újra megnyitottam. Legújabb módszer szerint tanítok. **Binder Kornélia** Arad, Str. Eminescu 48. — Ugyanott tanulóleány fizetéssel felvétetik. 4634

K Ö Z G A Z D A S Á G.

Leltározzák Romániát.

Készül a mérleg Románia ingó és ingatlan vagyonáról.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-tudósítójának távirata). Bratianu Vintila pénzügyminiszter még külföldi utazása előtt elrendelte, hogy az ország vagyonáról pontos leltárt készítsenek. A pénzügyminisztérium egy külön ecélra szervezett osztálya foglalkozik e gigászi munkával és bizonyos, hogy hetek múlva sem fogják befejezni munkájukat, mivel ez lesz a legelső alkalom, amikor az állam vagyonát pontos leltárban örökítik meg. Alkalmunk volt a leltári munkával megbízott egyik tisztviselővel beszélni, aki a következőkben vázolta a nagyarányú leltári munkát:

— Az ország vagyona felett a különböző minisztériumok gazdálkodnak és az egyes minisztériumokban található ugyan részleges leltár a különböző vagyonokról, azonban a mi feladatunk, hogy egy részletes leltárban feltárjuk azt a rengeteg értéket, melyet az állam a sajátjának mondhat és nem minisztériumok, hanem az érték minémisége szerint csoportosítva. Hat csoportra osztva készül a mérleg. Az első csoportba tartoznak az összes állami épületek, nemcsak a középületek, hanem mindazok a házak, amelyeket az állam magának vall, továbbá emlékoszlopok, szobrok. Ezeknek az értékeknek legnagyobb része még sohasem volt leltározva és a mi kötelességünk, hogy ezeket az ingatlan vagyonokat a mai áron felértékeljük. A leltár második csoportját képezi az ország utjainak, hidjainak felértékelése. A leltár e csoportjának elkészítése sem könnyű munka, mert például egy ut felértékelésénél csak az lehet mértékadó, hogy miibe kerülne az illető út ma és milyen mértékben használdott el időközben. A harmadik csoportot képezik az állam különböző intézményei, tehát a vasut, a posta, a kereskedelmi flotta, továbbá a különböző egyéb állami vállalkozások, a dohányjövődék, erdőtermelés, bányák. A leltár negyedik csoportjában fognak szerepelni az ingó állami vagyonok, elsősorban az állami részesedések a különböző magánrészvénytársaságok vagyonából. A nacionalizációs törvény alapján az állam egyenlő hány nagy intézményben tetemes részvénytöbbséget szerzett és több intézmény alakult állami támogatással. Ezeknek a részvagonoknak pontos feljegyzését fogja tartalmazni a leltár eme csoportja. A leltár utolsó csoportjába vesszük fel azokat az ingatlan állami vagyonokat, melyek az előbbi csoportokbar nem szerepeltek, ide tartoznak az állam tulajdonában levő dunai mocsarak, melyek a halászat szempontjából hallatlan értéket képviselnek, továbbá az állami petroleummezők. — E leltárban természetesen helyet fog kapni a hadsereg is, teljes felszerelésével, ami természetesen szintén mint állami vagyon szerepel.

— Bármennyire is pontosan dolgozunk, szinte elképzelhetetlen, hogy ez az első leltár teljes pontossággal fel tudjon venni minden vagyonot. Ez az első leltár lesz a bázis, melynek alapján ezután minden évben, épen úgy mint akármilyen kis vállalatnál, pontosan a végén megcsináljuk a leltárt. Az új organizációs törvények, melyeken minden minisztérium dolgozik, már gondoskodnak arról, hogy minden minisztérium a maga kebelében pontos leltárt készítsen és így a következő évben már sokkal egyszerűbb munka lesz megcsinálni az ország leltárát. Talán felesleges is megemlítenem, hogy egy ilyen leltár, ha azt ténylő sikerül teljes pontossággal megcsinálni és abban még az állami irodaberendezés legaprólékosabb darabjai is szerepelnek, sok visszaélésnek fog gátat vetni.

Zürichben 3.21 a lej.

Helyi valutaárak. (Augusztus hó 31.)
Kifizetések: Berlin 38.85, Amsterdam 65.50, Newyork 162.75, London 793, Páris 640, Milánó 8.92, Prága 4.84, Budapest 28.55, Zágráb 2.87 Bécs 22.97.50, Zürich 31.45. **Áru:** márnka 38.50, dollár 161, angol font 785, francia frank 6.40, olasz lira 8.90, cseh korona 4.80, pengő 28.50, dinár 2.80, osztrák schilling 23, svájci frank 31.50. **Pénz:** márnka 38, dollár 159, angol font 775, francia frank 6.20, olasz lira 8.40, cseh korona 4.70, pengő 28.20, dinár 2.70, osztrák schilling 22.80, svájci frank 31: irányzat lanyha.

Zürichi tőzsdenyitás. (Augusztus hó 31.)
 Berlin 123.40, Amsterdam 207.77, Newyork 518.56, London 25521.25, Páris 20.3325, Milánó 28.20, Prága 1537, Budapest 9075, Belgrád 9.13, Bucvesti 321, Varsó 58, Bécs 73.07.50.

Zürichi tőzsdezárlat. (Augusztus hó 31.)
 Berlin 123.41, Amsterdam 207.75, Newyork 518.60, London 25521.375, Páris 20.33, Milánó 28.19.50, Prága 15.37, Budapest 90.77.50, Belgrád 9.13, Bucvesti 321, Varsó 58, Bécs 73.10.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Augusztus hó 31.)
Devizák: Páris 6.37, Berlin 38.65, London 789, Newyork 162, Milánó 8.84, Zürich 31.30, Bécs 22.90, Prága 4.81. **Valuták:** napoleon 654, márnka 38.50, leva 1.24, török lira 82.50, angol font 788, franciá frank 6.44, svájci frank 31.50, olasz lira 9.05, drachma 2.10, dinár 2.93, dollár 160.50, lengyei zloty 18.25, osztrák korona 23.20, pengő 28.75, cseh korona 4.82.

Lefoglalták

a sikkasztó katonatisztek vagyonát

Ujabb letartóztatás is történt a 11-ik hadosztály nagyarányú panamája ügyében.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-tudósítójának távirata.) A pénzügyminiszter intézkedése folytán a törvényszék ma elrendelte a bűnügyi zárlatot Chiliman ezredes, Manca és Sinescu kapitányok vagyonára, akiket — mint ismeretes — a romániai 11-ik hadosztálynál elkövetett visszaélések elkövetésében szintén bűnösöknek találtak. Ugyancsak zár alá került Ciupeanu és Vintila gazdasági tisztok vagyona is. A vizsgálat megállapítása szerint az intendatura tisztjai összesen 4 és félmillió lej sikkasztottak el a hadikincstár pénzéből. A sikkasztások még 1923-ra nyúlnak vissza, amikor elsőnek egy 17.000 lejes hamisított utalványra folyósított összeget vették fel és osztották szét maguk között a visszaélésekre szövetkezett tisztok. Későbbi jelentések szerint a katonai ügyészség rendelkezéseire még a delután folyamán letartóztatott Popescu Gheorghe tartalékos főhadnagyot is, aki szintén részes a sikkasztásokban. A vizsgálatot a legerélyesebben folytatják.

Mozi.

xx Filmfelvétel készül Arad tétéről. Az aradi Apolló mozgószínház igazgatósága nagy meglepetést tartogat az aradi közönség számára. Régi óhaja mindenkinek, hogy egyszer magát láthassa a filmen mozogni, láthassa azt a miliót, ahol életét élti, medártáviratból nézhesse végig azt a nyüzsgő embertömeget, amelynek maga parányi csöpp alkotója. Az aradi Apolló igazgatósága egy szkeccs keretében fogja bemutatni közönségének ennek a városnak életét s aki majd végignézi ezt a szkeccset, alkalma lesz a mozgó tömegben felismerni önmagát és ismerőseit. Az oradeai Dorian film r. t. már megbízást is kapott a felvétel elkészítésére. Rein Jenő vezérigazgató szombaton érkezik le Aradra, hogy másnap, vasárnap személyes felügyelete alatt kezdjék meg a felvételeket. A Maros, a Kulturpalota, a déli korzó s mind megannyi szépsége a városnak hi tükörben fog visszaverődni erről a filmről. Az előkészületek már javában folynak. Ugyanezkor rendezt meg az aradi Apolló igazgatósága az első aradi férfi és női filmszépségversenyt, amely szintén igen sok meglepetéssel fog szolgálni. A városról készült felvételek vasárnap délelőtt 11 órakor kezdődnek, mindenki ott legyen, aki figuráját viszont akarja látni majd az aradi Apolló által rendezett szkeccsben.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzura: Prefectura Judetului.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetetlen jó édesanyánk

özv. Heitz Imréné

szül. Szedlacek Róza

temetésén résztvettek, ravatalára koszorút és csokrot helyeztek és részvétnyilvánításukkal fájdalommban osztoztak, ezúton mondunk hálás köszönetet. 4605

A gyászoló Heitz-család.

Intézetek, diákok és szülők figyelmébe!

A legnagyobb választékban és legjutányosabb áron szereshetők be:

előírás szerinti intézeti szövetek, sapkák és hozzávalók

Arad legrégibb cégénél

Schäffer Henriknél

Bulevardul Regina Maria No. 25. (Bing-ház).

FIGYELEM! Állami tisztviselők és szabómesterek 5% engedményt kapnak. Engross vételnél nagyobb kedvezmény. 4586

ROGASKA SLATINA (ROHITSCH-BAUERBRUNN).

A legnagyobb és legmodernebb világhírű gyógyhelye a szerb, horvát és szlovén királyságnak. Gyomor-, bél-, máj-, yérbetegségek, emésztési zavarok, hólyagbántalmak stb. Külföldi látogatók részére 50% kedvezmény az S. H. S. vasutakon. Különösen mérsékelt árak az elő- és utószazson alatt. Felvilágosítást adnak a bel- és külföldi utazási irodák és a fűrdőigazgatóság. **Rogaska Slatina, S. H. S.**

Magyar-német gyors- és gépiródo

(vagy férfi) könyvelési gyakorlattal,

keresztetik.

Román nyelvtudással előnyben.

Ajánlatok „Részvénytársaság” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kéretnek.

ISKOLA patent harisnyák, szövetek, női harisnyák, rendkívül olcsó árban **FÉRFIINGEK** zeir 2 gallérral 235.— lejtől, iskolai esőernyők 245.— lej **SZÜCSNÉL** Arad, a motorállomással szemben.

Erős hangú zongora,

tánciskolának, mozinak stb. nagyon alkalmas, 4515

olcsón eladó.

Arad, Strada Alexandru Gavra No. 22.

Friss élő hal

▲▲ (harcsa, ponty és kecsge) ▲▲

kapható csütörtökön és pénteken:

Luttwák József cégnél Aradon.

Makulatura,

tiszta lappeldányok

csomagolásra,

5 kgr.-os kö-

tegekben

kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ventilátor készülékek, zseblámpák, Dura elemek legolcsóbban
VARGA & ROSENFELD
 Villamossági vállalatnál ARAD, Központi szálló mellett.
 Csillár raktár I. Telefon 808.

ŐRIZKEDJÜNK
 az ártalmas arkenőcsök használatától, mert ezek rejtőzettel vannak véghez az arcon. A világ legcsinább és legelőkelőbb főúri hölgyei a **Földes Margit Crémet** használják, mert zsírtalan, ártalmatlan és rögtön szépít.

Mész, cement,
 faszén, csomagolt faszén, kátrány-papír, aprított tizifa
leszállított áron
 Knéffel Károly és fia cégnél.

FLIT
 Épüszti legyeket szunyogokat, poloskákat, molyokat, svábhogarakat, hangyákat és tojásaikat.
 Bidon galben cu bande neagra
 Sárgea tubus, fekete sávós áthuzattal.

Filcz tomp **200 lej.**

Filezkalap formázása új modelljeim után leszállított áron 100.— Lejért. Bársony kalap alakítás 150.— Lej.

Gaby-salon Arad, Bul. Reg. Ferdinand (József főherceg ut) 11. sz. Pollák J. fűszerkereskedő házában

HUNGARIA
Nagyszálloda
 BUDAPEST,
 a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak!
 Táviratcíme: „HUNGARIOTEL“.

APRÓ HIRDETÉSEK.

LEVELEZÉS.

FURUNCULOL a legjobb szor mindennemű kelés (Furunculosis) ellen. Képtelen minden gyógyosorban. — Előállítás: **EGGER** vegyszertár gyár, Cluj.

ALKALMAZÁS.

HÁZMESTERPÁR JÓ PIZETÉSSEL alkalmas alkalmazást nyerhet. A férfi lehetőleg gépész vagy lakatos legyen, a nőnek a háztartás körül kell megédekeznie. Ajánkozások minden délután 5-7 óra között lehetőleg személyesen nyújtandók be Nagy Farkas irodába, Arad, Bulevardul Regele Ferdinand 5. 10423

GYARMATÁRU szakmabeli egyén kerestetik ügynökként, illetőleg utazói állás betöltésére, csak jól bevezetett, komoly egyének nyújtsák be ajánlataikat „1927.” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalához. 4594

ÜGYES szobaként 10 bizonyítvánnyal keresek. Ransburgné, Str. Románului (Zrínyi-ucca) 9. 4618

ÜGYES főzőnőt keresek. Dr. Groszman Alfrédné Str. M. Nicoara 17. földszint. 4606

ÜGYES kézilány felvételt. Krammer Rózsi kalapszalonn Bohus-palota. 4622

LAKÁS.

HAT szoba, előszobás, földszintes lakás november 1-re kiadó. Berán Béla, Str. D. Greceanu No. 5. (Perényi-u.) 4563

A VÁROS központjában két egymásba nyíló szoba, butorral, irodának kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 15292

VÉTEL ÉS ELADÁS.

PÉRFI TÉLIKABÁTOK, férfi öltönyök, női és férfi bundák, szőnyegek, asztalok székek, hintaszékek, íróasztalok, ebéző butor, könyvszekrények, szalonok, antik butorok, lenvászon női ingek, asztalműk, storéok, függönyök, gyermekkoscsik, virágállvány, női nyerek, porcellánok, virágállvány, fotelok, irodai szekrények, utazó bőröndök, vitrintárgyak stb. eladók. Salgóiné, Str. Consistoriului 12. (Bathvány-u.) I. em. jobb. 1000

NEW-HUDSON Birmingham, világhírt motor-kerékpárok raktáron Magyarinnál. Arad, Str. Románului 5. 4477

ZONGORA Jóhangu, elutazás miatt sürzősen, olcsón eladó. Str. Veliciu (Ládó-ucca) 10. 4625

FARAGOTT tölgy hálószoba 10.000 lejért sürzősen eladó. Rozgonyi szállítónál. Bul. Reg. Ferdinand (Boros Béni-ter.) 4593

MACULATURA PAPIR 5 kilogramm csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

CSERÉP 253 sz. duplafalcos, vörös, legjobb minőségű, legújításosabb árban és kedvező feltételek mellett
Pollák Sándor
 gőztüglagyárban Aradon, textígyár mellett. 1028

Swetterek, kötött kabátok, divat és mindenféle kötött áru a legolcsóbban:

ÜZLETEK.

JÓFORGALMU kisebb vendéglőt keresek elszámolásra (percentre) óvadékkal rendelkező szakember. Ajánlatot kérem az Aradi Közlöny kiadóhivatalába „Ova dék” jellegre. 4590

FÜSZERÜZLET italméressel, trafikokkal és lakással kiadó. Str. Episc. Ciorogariu (Vécsei-u.) 16. 4596

OKTATÁS.

TANITÓNÓ román, magyar és német nyelven vizsgáztat el. isk. tanulókat. Német nyelv gyermekek és felnőtteknek. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4604

Francia és német órák adását szeptember 1-től újból megkezdem Magántanulókat felsőbb osztályokra is felelősséggel előkészítek.
PUY LEONKA Arad, Strada Desseanu (Rávy-ucca) 3. sz.

ELLÁTÁS.

KÉT iskolásgyermek teljes ellátásra felvételt. Str. Consistoriului (Bathvány-ucca) 3. földszint 8. 4602

KÉT diákleányt vagy fiút elfogad teljes ellátásra, esetleg zongora tanítással uric család. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4608

mellények, poulverek, harisnyák, trikók
Klein Lajosnál Arad, Str. Mefflanu II. (Forray-ucca). 4589

ISKOLAIGAZGATÓNÁL 2 tanuló teljes ellátást nyerhet. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4592

KÉT iskolás gyermekfiu ellátást nyerhet uric családánál. Özv. Szegő Mórné, Str. Cuza Voda 11. 4607

ISKOLÁSGYERMEKEK teljes ellátásra, zongora használatával, kellemes helyen, uric családánál felvétetnek. Str. Veliciu (Ládó-ucca) 29. 4620

GONDOS ellátásban részesül egy-két uric lány uric családánál. Francia, német társalgás, zongora. Str. Calvin János 6. földszint jobbra 2. 4599

Két iskolásfiu
 magánítvátnok családnál, teljes ellátásra elfogadattk.
 Str. Gojdu 16 (Str. István-u.)

Klaitsch Ferenc
 v. köze. jegyző UJARAD, iskola u. I. sz. a.
német nyelvű deákotthonában
 aradi és ujaradi középiskolai (IV. oszt.-ig) tanulók — a termény szolgáltatások mai értékelése mellett — hozzávetőleg havi 1500.— lejért felvétetnek.
 Kitűnő ellátás, gondos és szigorú felügyelet
 Autobusz megálló a szomszédságban!

TOKALON PUDER

Arckenőcs-hab
 Arckenőcs-hab tartalmazó tartósan tapad a...

Radikálisan eltünteti a fényes orrt és az arc színes és fényes külsejét.

Megmarad az arc bőrön, eső, szél, hőség, vagy a táncokosta izadás ellenőre is.

Nem szárítja ki a bőrt, amely tény viszont egymagában megakadályozza azt, hogy a bőr teljen durva...
 Nem tartalmazza a legparányibb kemény vagy durva részecskéket sem, amely a bőr pórusaiba behatolva, ott fekete pontokat, kitágult pórusokat és más kellemetlen bőrfenyegetéseket idézne elő.

Használják Franciaország, Anglia és Amerika legbírásebb szépségéi!

Vasut közelében
 régi, jömenetelt 10433
fűszer- és csemegeüzlet
 italméressel, négy szobás lakással olcsón eladó. Bővebbet szíveségből:
Magyar-söröző, Piata A. Iancu.

Nr. 8.772—1927.
PUBLICAŢIE.
 Se aduce la cunoştinţă generală, că pentru inchirierea pe termen de 3 ani a terenului de gheretă în estenziune de 50 metri pătraţi situat în Oborul comunal, în ziua de 6 Octombrie 1927, ora 10 a. m. se va ţine licitaţie publică cu ofertă închise în birourul Serviciului economic (Primăria etaj, Camera Nr. 104) în conformitate cu art. 72 şi următorii din Legea asupra contabilităţii publice.
 Caetul de sarcini se poate vedea la Serviciul economic în orele de lucru Arad, la 30. August 1927. 4588
 Serviciul economic.